

Bidrag til

Russtrups Historie.

Gjessø Skole i Marts 1931.
S. P. Petersen.

Register for 'Rustrups historie' v/ S.P. Petersen:

Rstrup	Side 1
Lenstiden	Side 2
Kristen Olufsen, Laurs Kristensen	Side 4
Rasmus Jensen, Kristen Nielsen	Side 6
Fischernes Herremandstid	Side 12
Peder Lauridsen	Side 13
Anders Jensen	Side 14
Søren Lauridsen Brøms	Side 15
Laurids Pedersen, Niels Sørensen	Side 16
Peder Thomasen, Povl Nielsen	Side 17
Peder Povelsen	Side 19
Søren Nielsen	Side 20
Anders Pedersen	Side 24
Niels Rasmussen	Side 27
Erik Pedersen	Side 27
Laurids Pedersen	Side 29
Proprietærvælde	Side 32
Lynderupgårds ejere	Side 34
Christen Hansen	Side 35
Peder Lauridsen	Side 37
Peder Christensen, Asklev	Side 51
Anna Andersdatter	Side 53
Rasmus Laursen	Side 54
Skifteprotokol – Mette Nielsdatter	Side 58
Skifteprotokol – Peder Povelsen	Side 65
Skifteprotokol – Laurs Pedersen	Side 71
Om Erik Slægten	Side 82
Stamtavler:	
Stamtavle I – Søren Jørgensen	Tavle I A + I B
Stamtavle II A – Erik Christensen	Tavle IIa A + IIa B
Stamtavle II B – Laurids Pedersen	Tavle IIb A + IIb B
Stamtavle III – Lars Christensen	Tavle III

Rustrup. Efter sagkyndiges Mening indeholder Stednavnet Rustrup Mandenarnet Rud og endeloen, strup der er dannet af Øre det Corp, som belyder at ~~Udlyttersted~~ eller Husmandssted (Sverig) Efter dette maa der i Oldtiden haft levet en mand ved navn Rud, der drog ud fra sin Hjembygd, her paa et uopdyret og ubebært Sted, hvor han indrettede sit Bo, som blev kaldt Rudelorp, hvilket senere i Middelalderen blev til Rustrup og i vor Dage til Rustrup.

I Dronning Margrethes og Book af Bonnevius Tid levede Ridderen Laurids Kras til Ormstrup. Han var gift første Gang med Ridderen Blauf Blufsen Datter og anden Gang ^{med} en ikke-sværmerisk Datter paa Silkeborg. Ved disse Giftemaal kom han i Besiddelse af en Del Gods: Dyronci (nu Dyroni) Slot, Silkeborg Slot, Godset i Them Sogn og meget mere. Efter hansi Tid kom en Del af dette Gods under Bispestol, dels som Gave og dels ved Betyshandelen.

I Den adelig Herre Ejler Hadsen Stygge var Bishop i Aarhus fra 1483 til 1491. Han var dygtig til at bærgje Gods ind under Bispestolen, men det var smaa med mest Dygtigheden i den adelige Bispegerning. Talt Fald blev han afskediget fra sin Stilling paa Grund af Uduelighed, men beholdt dog Silkeborg Slot, hvor han efter Afskaffen levede i 10. år og dode ind under Jul 1501. I hansi Tid kom en Del af Them Sogn under Aarhus Bispestol og der iblandt Rustrup.

Efter Ejler Stygge kom Niels Clausen paa Bispestolen fra 1491 til 1520. Han var ogsaa en højadelig Herre. Efter ham kom den udmærkede Adelovmand Ole Bilde, som var den sidste katolske Bishop i Aarhus. Reformationen 1536 gjorde Endepaa Kirkens Ejendomme ret og gavnede Har kom Rustrup under Kronen, ligesom det meste af Godset i Them Sogn.

I Se: Ejleborg, Silkeborg Slot.

Landet inddeltes i den og over hvert af demne inddelte en af Kongen ^{udvælgt} inddelte Lensmand, der saa godt som altid hørte til stedelen. Det meste af Them Sogn, og deriblandt Rustrup, blev lagt under Silkeborg Len, og Lensmandinden med Riddefogden og Skrivere blev Bondernes nærmeste Herre. Kongen var jo dog Bondernes øgenlige, "Herremand" og det var ikke saa helt sjældent, at han greb ind i Forkoldet, næmlig gælder dette Frederik II og Christian IV. Sidstnævnte var en streg Herre, men hans retfærdighedsans og det, at han var let tilgængelig for Bonde, blev dog ofte af stor Belydning for denne. Om de Silkeborg Lensmand og deres Riddefogders Handlen og Tordlen findes der udførlig Underretning i Søde Egelsborgs Bog; Silkeborg Slot, og det er desfor overslodigt at komme ind paa det her, hvor vi kun lager Hensyn til det mere enkelte: den oprindelige Helgaard Rustrups Historie, som den fremgaaer af lidt ubryggle Kilder og begyndes med:

Lens tiden fra 1536 til 1660.

Fra 1586 til 1661 opbevares i Rigskivet Silkeborgs Lens Jordebøger og Lensregnskaber. Des mangler en Del startage, men det, der findes, giver dog en Del Oplysninger om noget i Them Sogn. Det efterfølgende er i det væsentligste hentet derfra. Vi holder os særlig til Rustrup.

Søren Jørgensen.

1586. nævnes i Jordebogen som eneste Beboer og som Fæstebonde i Rustrup. Hans Navn findes endnu, den Døg i Dag, inde i skaaren i en af de gamle Kirkestoles opbevarede Endestykke i Them Kirke, hvor en af Stolen har lignende indskr. ^{Del} Kavne paa Segnets Bonden i Aaret 1585. Søren Jørgensens ældste Son Jørgen Sørensen blev ikke Fæster af Rustrup efter Faderen, men blev Fæster af en Halvgaard i Them. Denne

Halvgaard havde lidligere været festlet af en Bonde ved Navn Niels Rask, der gjorde sig bemærket paa forskellig Vis. Han opgå fra i Skoven og skaffede sig Frakul paa en nærmøde ved at stjæle Kul af Kongen Kilmilers. Denne Vindskibeligthed skete da dog Indgrebet i Aaret 1611, da maatte han udredes in Boile paa 12 Rigsdales — vel saa omkring 3 Hestes Verdi i de Tider. Han drog ogsaa paa andre Kiler, idet han holdt Smugkro, men det voldte ham ogsaa Genvidigheder, thi han idomtes en Boile paa 8 Rigsdales for "Glaag og ulovligt Kroerhus". Maaske paa Grund af saa megen Virksomhed fik han ikke sin Gaard passet ordentligt. Daade selve Gaarden og dens Begninger lod han i høj Grad fortælle, og det fik ikke lov at gaa langere end til 1614, da maatte han, som det hedder, "opfæde Gaarden" for en ny Fæster, og det blev Ræstrupsønnen Jørgen Rørsen, som nu rykkede ind. Maaske blev denne gift med en Datter af Niels Rask, der paa lyder den ret høje Ærafestning, 20 Rigsdales, som maatte udredes.

Fæstebonden skulde yde en aarleg Afgift til Kongen. Denne Ydelse kaldtes Landgilde og leveredes hvert Aar hos Skriveren paa Silkeborg. Ræstrups Landgilde i Aaret 1586 var følgende.

Rug	- - - - -	1 Ørte (= 10 Skapper)
Byg	- - - - -	1 Ørte (= 12 Skapper)
Smør	- - - - -	1 Rund (= 24 Marklinie)
Gæsteribyg	- - - - -	1 Ørte. (= 12 Skapper)
Fedesvin	- - - - -	1 Stk.
Hørsel af Brandedeved	- - - - -	23 Læs.
Frakul	- - - - -	1 Tønde.
Kummelskonge	- - - - -	1 Læs.
Fodernød	- - - - -	1 Stk.
Gæsteripenge	- - - - -	2 Mark.

De tre førstnævnte Dele: Rrig, Byg og Smin leveredes legefremit
i de opgivne Maal. Angaende det øvrige bemærkes følgende:
Fra de ældste Tider havde Landets Folk Pligt til at Bevar
de Kongen og hans Folge, naar han rejste omkring i Landet.
Denne Pligt var ofte haard for Bondene, og den kunde føle
de ret vilkaarlig. Gæsteriet, som denne Ydelse kaldes, var
derfor efterhaanden afsløst af en aarlig Ydelse af Hornoy Pen-
ge. - De øvrige Postter bestod af Levering af et Fædesvin,
Korsel af Brønde til Århusborg eller andre Steder, hvor Kon-
gen havde Brug derfor. Korsel af et Læs Hæmlestange, som
Bonden vel sagtens shulde brygge paa opgivet Sted i Skov-
ven. Et Nod (=Ungtreaks) skulle fodres for Kongen og
modtages af Bonden og affereres i fed Tilstand efterlodde.
Landgilden var fastsat i Gang for alle, og dens Postter-
gentoges for hver Fastebonde fra étar til étar. I Posthold
til Sognets øvrige Gaardest Landgilden fra Rustrup
- ligesom fra Gjessø - én af de storste, hvilket jo sy-
nes at vise, at den var et af Sognets bedste Gaarde-
hvilket maa ske hænger sammen med, at der i de tillig-
gende Skove havde fedes mange Oldersviner.

I 1599 var des kommunen en ny Fæster i Rustrup af en
anden Slagt. Der findes ingen Oplysninger om, hvem
han var, og hvor han var fra. Landsbygningen var han
gift med Formandens Datter. Hans Kavn var:

Kristen Olfesen.

og han var ligesom Søren Jørgensen Enefæster, men
ikke længere end til 1614, da Gaarden deles, og der blie-
ver 2 Fæster. Kristen Olfesen beholdt $\frac{1}{3}$ af Gaarden og
de to Færediedel fæstedes - rimeligvis til Sommer - .

Lauris Kristensen.

Disse to Mand opføres i Jordbogen som Fæster, midt i
Året 1632.

Det er usikkert, hvorvidt Kristen Ulfsen levde til dette år, men han oplevede Christian d. 3. Jordes' Højkrig, under hvilken Wallenstein's Krigsbrod ind i Jylland, hvor mange Egne blev borgede og plyndrede. Det gik haardt ud over dem dog. Ristrup blev omkvert og delagt. Kristen Ulfsen blev udplyndret i Bundog Grund. Jordebogen i det følgende år melder, at han helt forskares for at betale Landgildet. Der var altsaa absolut intet at faa. Lauris Kristensen var det ikke fejlet saa godt med. Han maa have haft en Sonue kom og en Ho, thi han skulde yde 1/6 af Landgildehornet og det halve Smor, men prilages iovrigt for at leve i Resten i start 1629. Kristen Ulfsen er sandsynligvis omkommen under Krigsplundringen. Som den ældste i Gaarden sloe han haardt for Sjod under Landskrigstidens Besyg.

Angaaende Familieforholdene i Ristrup i den Tid giver Lensregnskabet for 1623 nogle ejendommelige Anbryninger. Kristen Ulfsen maa have haft en Datter ved Navn Maren Kristens datter, der op holdt sig hencome i Gaarden hos Faderen eller Broderen. Samtidig op holdt der sig i Gaarden et Amand, hvis kum var Rasmus Jensen. Han og Maren fikket vægte Barn sammen, noget som der loges stengt paa i de Tider. Farret domtes til at udrede en Rode "efter dens yderste Formue" paa 12 Rigsdaler, og saa har ^{den} rimeligtvis maattet slaa frem i Thom Kirke til offentligt Skrifte. Efter dette har Farret vel nok soiget forat blive gift, skoent det nok har knebet haardt at opnaa tilladelse der til under slige Omstandigheder. Talt Falder blev Rasmus Jensen fremtidige Opholdsted i Ristrup, hvor han da ogsaa op holdt sig i Start 1632, da Lauris Kristensen døde.

Samme Star kom der en ny Faestere i Ristrup. Jordebogen melder, at:

Rasmus Jensen.

fastleder en færdedel af Gaarden og udredede 15 Rigsdaaler i
Indfestningspenge. En Mand ved Navn

6.

Kristen Nielsen.

fastlede to færdedele og maatte af med 30 Rigsdaaler, ligef-
ledes i Indfestningspenge. Under disse to mænd kom Svenske-
krigen i 1645, da Svenskereneralen Torstensen førte sine
Svenskerne ind i Jylland. Rustning blev afbrændt, og Lens-
regnskabet oplyser, at der maatte anvises Sommer høstbyg-
ge en ny Gaard op af Kristen Nielsen og Rasmus Jensen
kunde ikke udrede Landgilden i det følgende staar, og de slap
med at levere Halvdelen af Hornolog som ørret. En daarlig-
troil var det, at det stod endnu varre til i Nabogaardens Gaa-
so, skønt de der, som det lader til, dog beholdt sag over Hove-
det.

Dette var haardt nöb, men sa 12 staar efter blev Skillingen
endnu varre. Vort Land indvirkedes i en ny Krig med Sverige.
Svenskerkongen Karl IX Gustav faldt med sin Her ind i Jyl-
land. Svenskerne var haarde, men varre blev det, da vore
Forbundsfælle Brorupborgere og Solakkere kom herind, for
— som det hed — at jøge Svenskerne ud. I Landsarkivet i Viborg
opbevares en i det ydre uanselig lille Tingsbog fra Brads Her-
redsking fra Dørene 1661-62. I den er indført mange Tings-
vidner, som i disse år blev aflagte paa Herredskinget. Der
af faas Billeder af Tilslandene, som de var, da de fremme-
de og vores egne Krigsfolk opholdt sig i Them Sogn. Som Et-
sempele anføres her et Bradsbytte af et Tingsvidne af 20
Februar 1661. i ordret, men ikke bogstavret Genugivelse.

„Solakkerne blev indkvarterede i Them Sogn omrent i 14 Dage
for Kynedelniisse i 1659. Disse Solakkere begyndte saa haer-
delig og stengelig at haandtore, saa de fattige Folk i Them
Sogn ingenlunde kunde blive ved Hus og Hem høstder,
men maatte også Brads paa andre Steder, indtil en

7.

"Maaned for Mikkelsdag. Idenne Sid lod Ryttrene Hornet opa
mege paa Markerne og bortføre og Folks Bohave i Hær og Gaard
i ilde spolere.

Tandret Tingsvidne meldes, at der efter Volabkerne Bortførelse ikke
fandtes en eneste Vogn, Flor eller Karve ellers noget Ridskab,
uden at det var ødelagt. Volabkerne stak Ild paa Gaarde, ssar
som Afskeds hilsen. Folk blev mis handlede, druknede og død-
te.

I August 1661 blev der taget Syn over Slovener under Elke-
borg Godsdistrikt i Brads Herred. Synemandene aflagde Tings-
vidne over Resultatet paa Brads Herredesrig, og derved frem-
kom Oplysninger om, hvordan de fremmede Krigsfolk hav-
de faret frem i Slovenerne. Enkelle Slove var omkvænt helt opfug-
net, for Eks. Isen Skov. Talt var der bleven hugget 2106 Ege —
2197 Bøge, deraf i Rustrup Skov 55 Ege og 117 Bøge. Tænderne
— eller "Vennerne" — fik dog ikke alt det fra bortført, som de
havde fået nedhugget. En Del laa tilbage, da de drog bort.

I Them boede Skovrideren Sigvard Hansen, men i omigt
var der under ham 13 Skovfogeder i Them Sogn, mange afdis-
se var Fæstebønder, der skulde passe og paase de Slove, der
laa til deres Fæstegaarde. Blandt disse Skovfogeder var Hr.
sten Nelsen i Rustrup og han kom tillige med de andre em-
der Rejs forfølgning i Aaret 1661. Der var nemlig den 24. Juni
1660 udsledt en Høgs Forordning efter Kongens Beslutning, og
deri rettes der Beskyldning mod Skovrideren og Skovfogedene
gaaende ud paa, at de ikke havde gjort deres Pligt i Krigs-
aarene. Det bebreydes dem, at de ikke har taget Slovenernes
Forvar bedre i dgt og brugt de middler, der stod til deres
Raadighed. De formenes at kunne have forbudt al uberettel-
get Skovhugst og pantet Skovlyrene. Selvom de ikke mag-
tede at holde Slovenerne fredede derved, kunde de i det rejn-
gesle have ladet forlægge Syn med lidne aflaggelser for-

Rullen over; hvad ulovlig Skovhugget var foretaget. Saadant syn havde især været påalvaret, naar de formmede „med Gevalt“ huggede i Skovet, men des var intet foretaget fra Skovfogdernes Side i den Retning. — Og ikke noth hermed, „men dets befundet, at de fleste af Skovfogderne selv har gjort den største Skade“ uden at brydes sig derom, hvilket Tings vidne paastaaer at bewise.“ Hvor Svenskerne havde faldet, men ikke nohaa at faa bortfort, org som laa paa Jorden efter dem, beskyldes Skovfogderne for, at de har „ført vah og ladet udfors“. Ridfogden Peder Jensen Halk paa Silkeborg førte Sagen mod Skovfogderne paa Vradi Herredes krig, og han slutter sin Klage mod dem med følgende Ord:

„Det formmedes derfor, at Skovfogderne ikke alene har forbrudt deres Gaardes Fæste, men at enhver af dem desuden bor lide og stände til Rette som Selvskyldnere for den naevnte, saavelsom for anden ulovlig Germing, hvører Dom begærer.

Et Tingsviande, beediget af 2 Villard, giver en Del Oplysninger om, hvorledes Forholdene var, og deraf kan udredes følgende:

I 1657, da Svenskerne blev Landet magligt, satte de baade Skovfogder og andre af Egnens Folk til at hugge i Them Sogns Skov. En stor Hob Træer til Palisader, Rastrugne og Brandsel. Desforuden gav Svenskerne enhver fri Forløstil at hugge i Skovene, og derved kunde Bonderne afflyne den „Ugeskat“, som Fjenderne havde paalagt dem at s wäre. Da Svenskerne forlod Landet, kom Brandenborgerne og Polakkene, og nu gik det yderligere los paa Skovene. Træerne blev hugget ned og meget bortfort, men en Del blev liggenude. Skovrideren og Skovfogderne kunde ikke, at det faldede Træ blev bortlagt af alle og enhver, thi de der bortlog Træerne af Skovene havde Rythmene og deres Officerers Medhold, de gjorde sig en indbringende Fortrelning deraf og

brugte dermed saa mange af Herredets Folk dertil, som de kunde få
fat paa.

Den 18. August mødte Kristen Nielsen og hans övrige med-
anklagede paa Vråds Herredsting og afgav skriftligt Svar
paa og Esblanding over Lagen. De skrev, at det er ligé haardt nød,
at de efter de hædler, de har udstlaet i Krigsiden, nu bagfører
skal forlages deres Fæstegårde og derefter yderligere straffer.
Desværre, at de var bortgagne fra Høi og Hjem i tre Fjerding-
aar, i hvilken Tid, mange Hæmmer ikke medhændledes, baar-
de fint til Døde og druknet og yndelig medhændlet — Hæn-
dede kunde de saa i denne Tid, afvænge Hans Majestats Slov-
skade. De mener sig fuldt ud undskyldte og at være fri for
videre Tillale, og de lader skinne ige nemm, at Tagesan-
laget imod dem skyldes Rådefogdens Ondskab, hvor-
vi jo har set skyldes en Ulforslaelse, idet han sagde sig
Bonderne efter allervojsste Ordre. — Lagen endte for Vråds
Herredsting med, at Herredfogden afgav følgende Kendelse:

„Saasom det er beviset ved Tønys vidne, at bemelte Skovie-
der og Skovfogder i langsommelig Tid i denne Krigstid
har været borte fra deres Hjem og ikke kunde have noget
Opsyn med deres Gaarde og meget mindre have Opsyn
med Skovene. — Ikke heller er det angivet, hvilket tor-
samme Skovs hæde er gjojt, og efterdi Skovfogdenes Vid-
ner er imod Syns vidnearme, saa ved jeg ikke heriaat
kunne afsige Kendelse, men indtillejligheden for en
tilbørlig højere Dommer. Men samme Tønys Vidnes-
byrd for Kælen stænder ligefuld ved Magt.

Man maatte nu vente, at Lagen kom frem paa Ålborg Lands-
ting, men ved Øftersyn af Landsdøkingets Justitsprotokol for de
omhandlede star er intet fundet derom, og hvordan det nu
end er gæret dermed, blev Kristen Nielsen boender i sin Fæstegaard
i Ristrup adskellige star efter den Tid.

31655 følges i Them Sogn en overordentlig stor Relasag, hvis Hovedperson var Præsten Magister Niels Jørgensen Lærup i Them. Denne Relasag endte med at han blev afsat fra sit Embede ved Herredagsdom (= Højesteredsdom i Oldtiden). I Hærestenslag var blandt meget andet indført en Lagan-
gærende Skovridernes og Skovfogdernes, Utrøkkelog Torellie,
som den eneige Præst var kommen med i. Han var,
saa vidt skønnes kan, både Hæler og Angiver overfor
Skovfogderne, i alt tal'd var det urolige Skovhusgårdstørter
der stod bagved, uden at man stengt taget kunde over-
bevise Præsten om sligt, og derfor gaar Dommen over Hæresten
uden om Skovsager. Kristen Nielsen i Ræstrup næv-
nes som en af de Skovfogder, der havde med Sagen at
døgo. - Saavel i denne Sag som i den forrige faar
vi det bestemte Indtryk, at Skovfogderne ingenlor-
de var forfulgt Uskyldigheder, og Skovridten allernimmt.

Som det var almindeligt i Them Sogn drog Tax-
slebønderne i Ræstrup Milebranding (Brænding af Tax-
kul til Salg) Saaledes nærmest Lensregnskabet for 1637, at
Praemis Jønsen i Ræstrup betaler 20 Skilling for en Skel-
mile, „som hammer er bereitget at brænde i Ræstrup
schouff“. Han maatte derfor bruge 9 affstødt Grener.

Udbyttet af Skovdriften i Ræstrup Skov giver Lensregns-
skabene afgørlig Oplysninger om. I 1615 var der mange vind-
felder, og der solgte 30, vodblæste ”Rige til Hjul og Skel-
miler og 43 stenvende, Bigetoppe og Gren“ – alt for 24 Rigo-
daler, som den daværende Skovfoged over Ræstrup Skov, Lö-
ren Jønsen i Gjersø indbetalte til Lenskassen. I 1638 ind-
bragte Vindfelder 1 Rigsdaler. I 1632 indbetalte Kristen
Nielsen 12 Skilling for 2 Bigetoppe – alt af Ræstrup Skov.
Det maa i Christian d. 2. Fjordes tid have været megen Skovdriftsarb-
de med tilvisning af Ugrykul i Them Sogn, thi der frem-

kommer ved mange Uverdinger af Tøn i Slovener. Skin over, hvor
mange Hjul der kan blive af Bræt, og derefter sættes Priser.
Som allerede antydet var Oldensvin en betydelig Smøllests
kilde. Bonder og andre, der havde Svin i Slovener, skulle betale en
Afgift for hvert Svin, de havde i Slovener. Grisene blev brændemar-
keede, for at det kunde kendes, at de havde lovligt til at være i Slo-
ven og ikke Olden. Deraf blev disse Svin kaldt Brændesvin. I
1611 havde Kristian Nielsen i Ræstrup 8 Svin i Slovener. Der var
ogsaa en Ordning, hvorefter der skulle bieres 1. Brændesvin for
hver 6 Mark, der var ført i Slovener. I 1621 leverede Laurits Kristiansen
i Ræstrup 1 Brændesvin. Han har altsaa haft Svin i Slovener.
I 1637 lakseredes Ræstrup Skov til at kunne fede 2½ Høg ~~af~~
Svin, og Slovens Olden blev dette stas, forundt Kristian Nielsen
sen og Rasmus Jensen imod, at de leverede 2 Oldensvin.
1641 maa have været et godt Oldensem. Et Engsvidne fra
Vrads Herredsting meldes, at Ræstrup Skov lakseredes til
100 Svin Olden. Det hedder, at der med Billighed kan indbrændes
gra mange, saa, at de kan blive fede og på Plæs. Man kan næsten,
~~høre~~
~~næst~~ man læser dette, at den gamle Tingskriver har omisket
med Munder, da han oredkøbte dette. — Rasmus Jensen hav-
de dette stas 5 Svin og 4 Grise i Slovener og måtte desfor betale 10
Mark, 12 Skilling. Kristian Nielsen havde 6 Svin og 9 Grise, hvor-
for han betalte 8 Mark og 6 Skilling og 1 Oldensvin. I 1660 lakse-
redes Ræstrup Skov til 1 Høg Svin, men 1661 nævnes den
altsaa blandt de Skove, der kunde føde Oldensvin.

I Høstningen af 1660 gik en Storm hen over Elleborgeg-
renes Skov og voldede en Del Træer. 12 Syndermand blev or-
det ud for at lage Syn over Slovener, og 9 Januar 1661 stod
disse Mand paa Vrads Herredsting, hvor de, efter Ledra-
ne ved Aflæggelse af Tingsvidne, med oprakte Tingre
og Ed "gav Meddelelse om Stormskaden i Slovener. I
Ræstrup Skov havde de set nogle rodbleste Boje og bræk-

hæde Træer, 4 Ege og 70 Birje. Først i juni 1661 blev der foretaget
størmtlyn over Skovene. Denne Gang opgaldt
 hæde Træer, hvorfaf der kunde blive 16 Far Hul og Ved til 2 Hul-
 meter. Træet til hvort Far Hul sattes til én Skilling efter gæ-
 mel Sadvare. Den største Del af de omblæste og knækkede Træ-
 er var hule og hældrie, og heri ligger til en vis Grad et Finger-
 peg i Retning af, hvad Fjenderne havde sparet i Høvligdelen.
 Omkring Tårnet var Sjøsmændene ude i Skovene igen.
 Denne Gang optalte de, hvor mange hældne Træer, der ikke
 længere kunde bære Løv og Oldor. Disse Træer skulde bringes
 til Opbygning og Reparation af Altheborg Slot og Ladegård,
 til Broer og til Opbygning af Bøndenes Gaarde og Huse.
 Samme Gang var det Egtræerne, det særlig opgaldt, men også de
 Birjene blev salt. I Ræstrup Skov var der af omfattende halvt
 udgaaede Træer 4 Ege og 70 Birje. - Først i Juni 1661 blev der
 foretaget en egen stort af Slyn over Skovene. Denne Gang opgaldt
 det at fåa oplyst, hvor mange Ege og Birje, der var hug-
 get fra Roden siden sidste Skovsyr, men som ikke var
 market med Kongens Skovmærke, altsaa, hvad der var
 hugget på ulovlig Vis - eller, rent ud sagt, slydalet - Af
 saadanne Træer fandt Sjøsmændene 16 Stubbe i Skovene
 i Vrås Herred, og deraf 1, nemlig efter en hel Birje i Rue-
 strups Skov.

Fischernes Herremandstid. 1661 til ca 1720.

Kristian Fischer, son af en indvandret fisker og oppostet mellom
 Vinfæde og dito Flaskøflev Munde kenk for Konge's embede
 og foretakod dette høje Embede saavel, at han fuldmægt stort Birger-
 summer tilzode hos Kongen, nemlig for Læn under Sværkebyen,
 men mere for kolosale Leveringer af Rhinshovs. Følgen blev at

han fik Silkeborg tillige med en Mængde Gods overdraget af Kongen. Sildette Gods hørte og Rustrup, hvis Testebinder varledes i kom under Herregaarde Husbondshold, og hvis Ulkaar blev skøn gere end før. Fischer døde 1677, hvorfleks han isom mange Gods kendte delle hans store Godeer, og Rustrup kom til sidst under en af Slægter, nemlig Assessor Peder Rasmussen Liane til Farreskovgaard, efter hvis Død Enken efter samme bestyrede Gaarden, indtil omkring 1720, da Godset igen kom under Kronen som Del af det Skanderborg Rytterskab. Fischerlagteni Randen og Vandlen med Godset er udførligt skildret i Edv. Egeberg's Bog Silkeborg Slot, hvoraf henvises, og her fortsettes nu videre efter hiedet utrykte Hilder - Rustrups Historie.

I Krigsårsiden og de nærmest følgende årer efter 1660 var Staten som bekendt i Pengemangel. Landgilde og Hlette-kunde af noget let forstaaelige Grunde ikke komme ind, og Kongen måtte derfor gøre en Haade af Nødvendighed. Opbremsning af Landgilder for 1660 opgavies. For Haret 1661 affattedes den sidste Lengjordelag, som endnu findes i Rigskirket. Landgilden blea udskrevet, men det var umuligt at fåa der ind. Det blev forslaget Af. Rootninger i Landgilddelydelerne, saa at Borndene kunde halde af yde, eftersom man fandt hver inkelli Ulkaar var, og der skalde derefter hver ydes fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ af Kalvdelor af det sædvanlige - hvor der var noget at fåa i det hele baget, og det var ingenlunde overalt, der var noget at inddrive. Rustrup skalde de to Testebinder Kristen Nielsen og Rasmus Jensen ud med det halve af Landgilden. Det kunde dog synes at fremgaa, at deres Stilling var forholdsvis god, men dette kan ikke gælde for Rasmus Jenseis Vedkommende. Kristen Nielsen kunde ikke klare de $\frac{1}{2}$ af Gaarden længere. Landsbygningsskab han manglet Heste, Kær og Sædehorn, og han måtte i 1661 oplade $\frac{1}{2}$ af sin Gaardedel, altsaa $\frac{1}{3}$ af Rustrup for

Peder Lauridsen.

Om høm melder Lensregnskabet, at han fastede 7 daf Ruestrup og blev fri for at betale Indfæstningspenge, fordi Gaarden var, ganske brosættedig? Denne Peder Lauridsen kan muligvis have været en Son af Lauri Kristensen. Han er ifølge Them Logn Kirkebog født 1619 og var allsoa 42 døg gammel da han blev Fader. Han levde i Ruestrup til sin Død den 1 December 1697.

Hvornaa Rasmus Jensen døde eller afled sit Feste af den Fredidel af Ruestrup, som han fastede i 1682, kan ikke oplyses. I 1661 var han der, men derefter forsvinder hans Spor. Fra 1677 er der en fuldstændig Skatteleiste fra Them Logn. Den Skat, som her opføres, udelades af hvert Amtssæd - Idsted holdes idet - og af Keste Høier og Øksør. Der er her kommen en Mand i Rasmus Jensens Sted ved Nørre.

Anders Jensen!

Kirkebogen melder, at han er født i 1630 og døde i Ruestrup i Marts 1693. Han kan ikke være født i Ruestrup som Son af en af Mandene der; vi gætter paa, at han var en Son af Jeni Kristensen i Nalogaardsom Lovdal. Sand- synligvis er han blevet indgået i Ruestrup.

Skatteleisten af 1678 oplyser, at der i Ruestrup var 5 Hesteheder; hvilket tyder paa, at der foreuden de her nævnte tre Mand har været to andre, dest maaske har været Afhængfolk - Op- holdsfolk som de kaldes i ældre Tid. Kristen Nielsen nævnes først af Mandene, nærmest Anders Jensen og Peder Lauridsen. Besætningen af Hestene var for Ruestrup i alt 6 Heste og 7 Koer. Øksør - velsagens Glude - var der ingen af. Skatten var i alt 3 Rdl. 1 Mark og 8 Helling.

Skatteleisten for 1678 viser en Del mere. Det foreligger en liste over Kop og Kvaagskatten. Kopskatten betales af hvert Hoved: Mand, Kone, voksne Born og Gennekopfolk, og Kvaag- skatten betales af alle Hækturen.

I Peder Lauridsen havde en Kone, 1 Datter og en Generle-

Karl. Han havde 2 Heste, 2 Hør, ingen Stude 2 Ungnød
(Ungkreaturer), 1 Kalv, 10 Fær, Lam og Swin. 2 Gedes og 1 Bi-
stade.

Kristen Nielsen havde en Kone. Dernavnes ingen Birn, men
1 Gynerstapejge. Han havde 1 Hest, 2 Hør, Ingen Stude
1 Ungnød, ingen Kalve. 1 Søl. 7 Faar, Lam og Swin. In-
gen Gedes og ingen Bistader.

Anders Jensen havde en Kone. Dernavnes ingen ukjore Birn,
men en Gynerstapejge. Han havde 2 Heste, 1 Hør, Ingen
Stude. 2 Ungnød. Ingen Kalve eller Søl. 8 Faar, Lam og
Swin. 2 Gedes og ingen Bistader. Der fandtes ingen
Vædre i Riestrup i dette staar!

Ophælling paa Skattekisten dættet staar viser altsaa, at der var
10 voksne Ummensker i Riestrup. Tallet for høje. Denne Sogn er 229.
Lignende Skattekiste foreligger fra 1682. Der er da kommen
en ny Farer i Kristen Nielsens Sød ved Kavn

Søren Lauridsen Brøms.

Han kaldes sædvanlig Søren Brøms. Hvem han var vides
ikke, men Kirkebogen melder, at han fødtes 1631 og døde, Ri-
strup i April 1694.

Ingaende Stellinger i Riestrup i dættet staar, 1682, oply-
ser Skattekisten:

1) Anders Jensen havde en Kone og en Gynerstapejge. Hans ke-
nselsbestyrning var: 2 Heste, 2 Hør, ingen Stude, 1 Ung-
nød, 6 Faar, 1 Swin. Ingen Gedes eller Bistader.

2) Søren Brøms havde en Kone og en Gynerstapejge. Hans
Bestyrning var: 2 Heste, 2 Hør, ingen Stude, 1
Ungnød, 4 Faar, 2 Swin. Ingen Gedevelle Bistader.

3) Peder Lauridsen havde 1 Kone og en Gynerstapejge.
Bestyrningen var 2 Heste, 2 Hør, ingen Stude,
3 Ungnød, 8 Faar, 1 Swin og 2 Bistader. Der var
ingen Søl, Kalve eller Gedes i Riestrup dette staar.

Der var altsaa 9 voksne Mennesker i Ræstrup i Aaret 1682. Sal. 16
let for hele Sognet var 199, og deraf var 66 bosiddende blandt.
For at lette Oversigten over Fæsternes Levnedstid, hidslettes nu følgende.

Anders Jensen døde i start 1693 og var da 48 Aar gammel.
Soren Brooms — — — 1694 — — 48 Aar — —
Peder Lauridsen — — — 1697 — — 78 Aar — —

Kirkebogen meldes om en Mand i Ræstrup ved Navn:

Laurids Pedersen.

men det eneste, som hermed tilknydtes kan meddeles om han var et han i Juni 1695 fik en Son dott i Thom Kirke med Navnet Peder. Det skal dog tilføjes, at alt tides fort, at denne Laurids Pedersen var en Son af Ræstrupmanden Peder Lauridsen, og at denne Peder er kommet i Familielæbindelse med Erik Stagten i Thom ved at en Kvindelæ af Laurids Stagten er blevet gift med en Mand af Erik Stagten, hvorved Navnet Laurids forplantedes til Ræstrup-Stagten i Nældens.

I Juni Maaned 1691 var der Prægning i Ræstrup. Alt tides fort, at det var Peder Lauridsens Datter, Karen Pedersdatter, der blev gift med

Niels Sørensen.

Det er ikke muligt, skint Baggrunden lyder dog, at han var en Son af Soren Brooms. Han er nærlig efter Kirkebogens Angivelse født 1654. Han døde i Ræstrup den 18 Januar 1722. — Homen, Karen Pedersdatter var født Aaret 1672. Efter et død-født Barn døde hun 19 May 1692. Niels Sørensen blev ikke lange i Enkemandestanden, allerede den 26 October 1692 havde han sig og Mikkel's dag samme Dag viedes han til Kirken Farbensdatter af Tuller. Hun var født i 1669 og overlebte Niels Sørensen i 17 Aar og døde i Ræstrup 13 Decbr 1739. I Thom Kirkebog er opført følgende Born af dem:

I Karen Kalsdatter, født i Juni 1694. Hun blev 6 Januar 1714 gift med Anders Frederiksen af Sjæl i Funder Sogn. De kom sandt synligvis til at bo foreløbigt i Sjæl. Ifølge Fæstebrevet af 11 Oktober 1728 kom Anders Frederiksen dette Aar til Loggen.

- 2) Loren Nielsen, født i September 1696. Han træffes vi senere som Fæster i Ræstrup. 17.
- 3) Hørslen Nielsdatter, født i Juli 1698. Hun blev 24. Juni 1719 gift med Peder Poulsen, som ligedadesenere træffes som Fæster i Ræstrup.
- 4) Tarben Nielsen, født i April 1701 og døde i April 1706.
- 5) Anders Nielsen, født 28. Decbr. 1702 og døde i Jan. 1703.
- 6) Anne Nielsdatter, født i Decbr. 1703 og døde i April 1706.
- 7) Tarben Nielsen, født i Aug 1706. — Sædkaten. *
- 8) Et Barn, død før Daab 7. Nov. 1711.

Som det fremgaar af det foregaende, døde Anders Jensen og Loren Brørup i en ung Alder. Alder var gifte, har vi set. Udlæres Døb var der to Hvidtør i Ræstrup vedkommelaven Henningsdatter og Lidsel Jensdatter. Døb af nogen af Ræstrupsmedene kan de ikke have været, saa de har vel været Enkes efter de fonevnte Mand, men hvilken, der var gift med hvilken, ved vi ikke. Helt sikkert er dette sidste ikke, men sikkert er det, at i Juni 1698 giftedes Maren Enevngsdatter sig med:

Peder Thomassen

Han var fra Hedegaard, og blev nu Fæstegårdmand i Ræstrup i en ret lang Tærrelke. Om de havde Børn, han ikke afgives; thi følgen nænes inguru. Vi vender senere tilbage til Peder Thomassen.

Lidsel Jensdatter holdt midt i Januar 1695 Bryllup med:

Povl Nielssen

Han var fra Brædi og blev ligedades Fæstegårdmand i Ræstrup. Øgelskabet blev kortvarigt. Lidsel døde 6. Juli 1698, uden at efterlade sig Børn, og allerede i September samme År holdt Povl Børlup med Hørslen Pedersdatter af Værlund. Hun var født i Mart 1675 og var af Jakob Bertelsen Slagten fra Logager. Allerede i Februar 1714 døde hun, alltsaa hun 39. Maigammel og Povl skyndte sig med at gifte sig ved Gørg. 14. Oktober samme År giftede han sig med Ane Svendsdatter af Værlund, om han havde bolovet sig med 27. Juli. Hun maa have været

* Hun blev fuldmaglig hos Regimentskvinnen i Frederiksborg og døde i Alter for 1754. Eftherleden var hun 100 Dkk. Et Stipendium til hennes Kjældedatters. — Se Skiftet ædes Peder Sontzen Ræstrup af 5. Nov. 1754, som findes i Tillæg til hertil.

født 1688 som Datter af Søren Nielsen i Vinklund og Hustru Linne 18.
ne Christensdatter. Poul Nielsen havde følgende Børn:

1) Peder Poulsen, født i Maj 1699. Han blev Fæstegaardmand i
Rustrup.

2) Niels Poulsen, født i Maj 1701.

3) Anders Poulsen, født i Maj 1703.

4) Lidel Poulsen, født 1 Jan 1706 og død 3 Juni 1708.

5) Søren Poulsen, født 29. Maj 1708.

6) Jens Poulsen, født 13 April 1711.

Af et Skifte, afholdt i Vinklund 1728, ses, at da var hun lo af disse
Børn levende, nemlig Peder Poulsen, der var Fæstegaardmand i Rie-
strup, og Søren Poulsen, der boede i Vinklund, og i et andet Skifte
fra 1743 ses det, at da var hun Peder Poulsen i Liver.

Fra året 1718 findes i Rigsarkivet en fuldstændig Jordbog over det
Handerborgske Rynderdsdistrikt ~~syd~~ findes også, og den findes en Del
Oplysninger, som sammen med Thor's Kirkebog viser os følgende:
Rustrup er fremdeles delt i tre Parter, "Parsogaarde", hvori boede
3 Fæstere, som var følgende:

1) Peder Thomassen som lidligere er nævnt, og som blev gift med
maren Sværningsdatter i Rustrup. Det er muligt, at disse to
boede først i Hedegård, indtil komme døde. Derefter blev Peder Thom-
sen gift med Lidel Andersdatter af Rustrup den 17. Okto 1708 og fra
den tid i altfald er han Fæster i Rustrup. Eftersom lidengik, gik det
tilbage med ham, saa han til sidst blev helt forarmet, saa han ikke
fik sin Landgilde udredet eller Hatter betalt og ingen Headue-
salning havde. Han måtte opgive Fæstet og hans Gaardpart
blev fæstet til Anders Pedersen fra Tøllund, Funder sogor i 1729.

Om Peder Thomasen døde paa denne Tid, eller hvorledes det er.
Kan ikke komme, vides intet.

3)

Peder Poulsen er nævnt i det foregaende som Son af
Sølv Nielsen. Han blev den 26 May 1719 gift med Niels Sørensen Dø-
ler Hirschensdatter. Det var to unge Mennesker, der nu blev
Fæstegaardsfolk i Rastrup - han 20taar gammel. Niels Sørensen og
Hirschens var nu Aftagelsesfolk. Han døde i 1753 og hun først i 1766.
Peder Poulsens Børn var følgende.

1) Hirschens Pedersdatter, født 10 May 1722. Hun blev 6 Septbr. 1748
gift med Jens Christensen i Hedegaard.

2) Niels Pedersen, født 27 Decbr. 1723. — Horn til Gjessø.

3) Anne Pedersdatter, født 2. Juli 1727. Hun blev 18 October 1752
gift med Laurids Pedersen fra Them, som blev Slæm-
fader til den nulevende Rastrupslægt.

4) Sølv Pedersen, født 30 October 1729. Han blev 1. Jul 1752 gift
med Karen Jensdatter af Engestved, hvor han fik sit
Horn en kort Tid.

5) Jens Pedersen, født 24 Febr. 1732. Han blev 25 Aug. 1761 gift
med Karen Niels datter i Tolsstrup.

6) Hirschens Pedersdatter, født 27 November 1735. Døde vistnok som sped.

7) Hirschens Pedersdatter, født 16 Mars 1737.

8) Gertrud Pedersdatter, født 25 Februar 1742. Hun blev i 1762
gift med Søren Lauridsen.

Af disse Peder Sørensens Born døde Poul Marst 1754 i Engelsværd.
 Der blev holdt Skifte efter hans Død, men der blev intet til. Bror-
 vingerne at dele - Born var der ingen af - Boetgav et Kvar-
 deskud paa 66 Rdl. 3 Mark 8 Skilling. Skiflet oplyser, at Moder
 ren Kirsten Nielsdatter sad som Enke i Rustrup, og der næv-
 nes baf Peder Sørensens Born, som levende foranledte etar.
 blandt disse var Niels Sødersen, som kom til Gjessø, hvor han
 blev gift med Peder Nielsens Datter Inger Sødersdatter den
 6 Septbr 1748. Han blev Kamfader til den nulevende
 Gjessø Slægt i Øvre Gjessø.

Søren Nielsen var Niels Sørensens Son i Rustrup og som
 foran nævnt født 1696. Da han ifølge Jordatlogen allerede var
 Gaardfæster i Rustrup i 1718 so han bliven Mand i meget ung
 Alder, og dette stedfastes yderligere af Kirkebogen, som
 melder, at han 13 Oktober 1715 blev gift med Karen Niels-
 datter fra Engelsværd hvor hun fødtes i 1691. De sad ved
 Gaardfæstet i Rustrup indtil 1753. Samme Etar døde
 Konen 15 April. Ifølge Den Kirkebog haade de Hørnene:

1) Peder Sørensen, født 27 Decbr 1717

2) Kirsten Sørens datter, født 1 Novr 1720 og konfirm 1736.

3) Karen Sørens datter, født 18 Juli 1723.

4) Niels Sørensen, født 9 Mars 1727. Han døde sped.

5) Inge Sørens datter, født 22 Jan 1730.

Sidslnavnste: Ane Sørens datter blev 24 November 1752
 gift med Olfus Sørensen fra Skovsrod, men han

* døde den 31 Decembers samme sta. og en Son Olluf, som
foddes 22 July 1753, døde, da han var en Uge gammel. 21

Den fornævnte Jordbog fraaard 1778 oplyser, at Ræstrup da
var ansat efter ny Matrikel for 7 Huse 5 Hhp. 10 dgz 1 Albm. Karthorn.
Begningerne bestod i alt af 161 ting Huse. Hogen Brodsfeldighed
var der paa Husene og det bemærkes, at der skulde 70 Rigsdaler
blot islandsatte dem for. Besiddningen var i alt 17 Huse, 18
Hør, 6 Stude, 10 Ungnød og 40 Åar. Udsaden sættes til 15 Tønde
Ring, $\frac{7}{8}$ Tønde Bøg; 18 Tønde Hør og 10 Tønde Boghvede. Her-
lighejderne opgives saaledes: Græning til 18 Huse, 33 Hør og
Stude. Hovarlen sættes til 30 Hes. slet Hø. Skovkorthornet var
150 b. Skop 3 Falz og 2 Alburs. Gaarden, det vil sige hele Ræstrup
tilhører her Beleghelsen „Mæddig“, hvilket den har tilfølles
med Logør, Gjessco og Løvdal m.m. Til Ræstrupshold skul-
de aarligt være 4 Rigsdaler af hver Tønde Karthorn, i alt
30 Rigsdaler 64 Skilling, desuden 2 Hes. Kalem a 24 Hesprund.
Her til hør endnu Ekstraskatten, som for Ræstrup var 4 Roll.
93 Skilling. Som særlig Bemærkning meldes, at Ræstrup har
god Over- og Underskov og forneden Sørvesten i 30 Åar, men des-
sæt Græssing. - Bøerne er i alt de fornævnte 3 Huse, som
hver især har $\frac{1}{3}$ af Ræstrup.

De gamle Tingbøger og Retsprotokoller indeholder et rig-
holtigt, ja praktisk lagt et undtommeligt Stof til Belysning
af mange disse forhold. Det gælder nærmest særlig det Håndbog-
ske Justitsprotokoller, der findes i Landsarkivet
i Viborg og er en lang Rakke af magiske folianter. Som en Af-
veksling inde i dette ligger Stof, som her er fremstillet, afbyrder
vi her ledt for at medgyde Beretningen om en Retssag fra Året
1719-20 som havde Berøring med de tre Ræstrupmand, og
som findes i de nævnte Justitsprotokoller.

Året 1719 var Kongens Hornlende af Gjessco ikke blevet be-
læbt. Fra Lime-paa Færøgaard - Phen Presteren Rasmus Lime's

Moder ydede jo saaomkrent indtil nævnte død begge Gjessø Hafv.
 gaarde og paad disse sad som hændes ejere Mandene Søren Petersen
 deresvog Søren Tøndersen. Des kom nu Ordre fra Amthoimigheden
 til at inddrive Fienden, og sognefogden Andeis Glæc i Them maa-
 le ud i den startledning og han tog Jens Jensen i Salten med sig.
 Under Vandringen ad Gjessø til havde rimelegvis fanet en Totle-
 se af at var for lidt mandestaede, noherdet, de gik ind i Ra-
 strup, og Mandene des Peder Povlsen, Peder Thomassen og Søren Nielsen
 fik de med og kom allsaa frem blandt stærke til Gjessø, hvor-
 de mødte frem i den ene Hafvgaard. Rimelegvis kom nu beg-
 ge Gjessomandene frem, men de i Mark og nogle Hellebyg, som ti-
 enden androg, var der ingen Udry til at faa. Horn eller andre
 Vares var der heller ikke at finde, skonl de saa sig godt omkring
 boede ude og inde. Sædeleg opodegede de, at der var nogle Faar,
 der tilhørte Frue Liane, og som hun havde ladet sætte paa Gres
 i Gjessø. De tog nu 5 af disse Faar og trak afsted til Ristrupsgaard,
 og saaledi var der nu forelaget Udparkning for Manden. Hvor-
 viest Frue Liane ^{hørte} dette at vide, ved va' ikke men omkrent et
 aar efter vistde hun det, og nu satte hun sindslag fører Jonas
 Sørvisen i Torre til at inboldede en Røssag desangaaende. Den 30
 Oktober 1720 blev Gjessomanden indhæmmede til at orde paa
 Skandtiborg Birkeling, og de middel ogsaa og vidnede og fortal-
 le, hvad har set af det foregaaende. Tønders Glæc og de andre:
 Saltenmanden og Ristrupmanden var ogsaa læmnede, men
 mødte ikke. Man kunde allsaa ikke komme videre med
 Lagen den Dag, og Lagen blev af Retten udsat i 14 Dage til den
 13 November, og denne Dag mødte Jonas Sørvisen frem, for det
 første med sit Skude af 1620, hvoraf han mente, det frem
 gik, at Frue Lianes Fader Rasmus Fischer var Ejeraf Kongeliane-
 den af Gjessø, og derudfra havdede Prokuratoreren, at der ikke
 kunde kræves Fiende hos Frue Liane, fordi hun - efter hans
 Saastand, selv ydede denne Fiende. Dernæst ragazzi han.

i store Maader over Andet Glie og hans Folgevende og bruger
 blandt andet det Udtryk, at de havde bortbrævet Saarene. Her
 for forlangte Straf og Brotalning og Sag om kontringerne be-
 salt, og til Slut begærde han Dommerens Kendelse i Sagen.
 Nu blev Anders Glie og hans Hjælpere holdt frem for Retten
 for at afgive deres Forklaring, men — de var ikke midde-
 le. De var klage nok; de var bleven bygmenne. Sagen blev nu
 udsat i 8 dage til den 20 November, og dengang sendte
 Frø Linie en anden Mand Laurits Pedersen fra Tvastrups-
 som Sagfører, men heller ikke denne Gang midde den
 anden Part, og Laurits opnåede ikke andet end at fåa
 Sagen udsat til d. 4. December. Denne Gang midde Janus
 overorden igen, men opnåede ikke klagen, at Sagen udsattes paa
my til den 18 December. Anders Glie og de andre var under alt
 dette bleven bygmenne. Under almindelige Bedrifter ville de have kommet
 gall afsted med ikke at møde for Retten, men Retten var jo selv
 Parti Sagen, da det var den, der havde sendt Anders Glie ud
 paa Udpantningsfærtningen, og det er derfor saavvineligt,
 at man ikke vilde drive ham til at møde i Skanderborg.
 Frø Linie Gods i Them Sogn var for omhændelade Sag reguleret, over-
 gaet til Kronen som dennes Ryttergods, og kendes Rettigheder
 over dette Gods var desfor ophørt. Sænderpørgsmålet var maa-
 ske en indviklet Historie, men Retten maatte selvfølgelig staa
 paa dens Sidemand Niels Glie og Hjælpere side og vilde ikke
 være med til at straffe Bondene efter Herremands Innodring.
 Det hele saget var Bondene ikke ^{saan} stillet i de Sader, som
 det antages i vor tid. Den 18 December blev det endelig til-
 slvor med Sagens Afgørelse, og Rettenes Kendelse blev af-
 sagt. Dori i fastlaaes, at Anders Glie havde faaet Befaling
 til at inddrive Restantsen, hvilket han — ved my geste
 har offskommet, som det var hans Pligt! — Det formaa-
 res, at Ørigedens Ejner Monsior Gundorff i Skan-

derborg har haft lovlig Føje til at befale Tiendendepartnire-
gen, da tienden efter ofte gorte Tænindelser ikke var til
at faa ind paa anden Maade. Hvis Føje denne ikke vil nojes
hemmed, henvises hun til at soige højere Ret, men intetters
Gleie og interesser de vorder frihændt", og han og hans Ledesager
shal for Proces og Føde spilde nyde tilstrækkelig Betaling efter Dom-
merens nærmere Bestemmelse. - Jonas Evertsen var natur-
ligvis ikke fornigt med den Afgørelse, og han forlangte Sagen opst-
il 8 Januar. Dervi føjede Ritter ham, men vi søger forgaaves i Tong-
bogen om denne Sæ baade navnle Dato og senere hen. Begærin-
gen om Sagens Udsættelse har nok bare været en tom Demonstra-
tion. Bøndene lo rimeligheds i Skægget. De fik jo deres gode
Daglein ud af Sagen. Herremandsliden var i nogen mindre om-
me. Bønderne var nu Kongens Ryttetrønder.

Hvis den økonomiske Stilling i 1660 sammenlignes med
Stillingen i 1718, synes der at have været et slort Opring i
Risstrup. Hædte tiels rummaa des have været dagelangt
mere Jord ind til Dyrkning, hvilket Høgdaeden viser. Denne
var i 1660 kun 3 Høder Ruz, 1½ Høder Byg, 4 Høder Havre og
2 Skæpper Boghvede, alltsaa omkring 5 Gangs mindre end i
1718. Det samme gælder Risavlens, der i 1660 kun kunde sættes
til 6 Las. Om end Skovet til Risstrup var noget forringet, han-
de den dog i 1660 fede 160 Stovin med Olden, Øfse 150 og Logege-
skov 150 Stovin, samtidig med, at Risrup Skov kunde sættes til 2.
Engstrup Skov 2. Engstrup Skov 2 og Vorret Skov kunde til 1. Stovin.
Disse sidste Skov var alltsaa omkring ti dølelagte i 1660.

Som allerede nævnt kom der en ny Føster til Risstrup, hvis
Fastebrev er dateret 24. Oktober ¹⁷¹² og hvis Navn var.

Anders Petersen.

Han var fra Tøllund i Funder Loge, På Grund af den helt
forarmede Tilsland, som Peder Thomassens Parlsgaard var kom-
men i, slap han ind uden at betale Fødfastningspenge, man

saa skulde han regtignok betale Landgilde og Skattekantsone
og selv skaffe Besetning til byen. Bygning var der forholdsvis me-
get af, der næarene 49 Tag Huse.

Saavidt skønnes kan, hænger Anders Tøllunds Slægtsfor-
hold sammen paa følgende Maade: Den bekendte Jacob Ped-
ersen, der fødtes paa Bjørne i tale Sogn omkring 1540 og i ta-
ret 1578 blev forlenet med Logager, hvor han døde 1615,
havde en Søn ved Navn Peder Jacobsen, som efter sin Moders
Død ca 1630 fik Logager i Feste. Han havde en Søn, hvis Naam
var Peder Pedersen og af denne 7 Børn kom 4 til at bo i Frænder-
Sogn og deraf boede i startet 1728 de to i Tøllund. Den
enestafdisse var Anders Pedersen, der altsaa i 1729 flyttede
til Rudsrup. Hans Hustru var Mette Nielssdatter, og de
havde 3 Børn med dertil. Dens fjerde Barn fødtes i Rudsrup
14. August 1729 og samtidig døde Hustruen. Startet efter giftede han
sig den 19. Oktober 1730 med Appelina Christensdatter, som var 25
år gammel og Datter af Christen Jensen i Vistlund. Indledningen af
dette Giftmaal blev der foretaget Skifteforetning den 28 November
1730 og denne gengettes her som Tillæg, men foreløbig bemærke, at
den af Skiften fremgaar, at hans første Hustru Mette Nielsen in-
gen Slægt havde i Them Sogn. Anders Pedersen havde Halvpart
af Selvgerettighed i Ejendommen Elbæk i Hragelund Sogn
(nu i Engevang). Henni Bo var rigt efter Tidens Forhold, saa
de imod Ledvane i de Tider blev ret betydelige Summer
blehvet Børnet som stor afles deri i Modet.

Anders Tøllundi Børn var følgende - af 15e Ægteskab.

1) Kirsten Andersdatter, født 1712. (Tøllund)

2) Karen Andersdatter, født 1724 (Tøllund)

3) Kirsten Andersdatter, født 1726 (Tøllund)

4) Peder Anderssen, født 14. Aug 1729; Rudsrup, død 15. Apr. 1730.

Ytil dordet Eges lab med Appelone Christensdatter fil. Anders Pedersen, 26
medens han boede i Ræstrup, følgende Birr
Ø Christen Andersen, født 6 Jan. 1782.

2) Mette Andersdatter, født 28 Marts 1734.

3) Peder Andersen, født 24 Marts 1737.

4) Jacob Andersen, født 18 April 1740

Kortledes iøvrigt Anders Tøllund levede i Ræstrup vides ikke
synnerligt. Fællesbrev af 1. December 1741 beretter, at hans Parti-
festlegaard i Ræstrup da var solstadt af ham. Om han er flygt-
tilbage til Tøllund eller Elbæk vides ikke, og dermed er han
nuude af Sagaaen?

"Nu var allsaas Baf Ræstrup faststetlig, men des kom ingen
ny Fæster. Peder Poulsen og Søren Nilsen, som vi kendes som
Fæstere af det øvrige Ræstrup, fastlede den ledige Fæstidel, og
dermed var Ræstrup delt i to Halvgærdel, saaledes, at hver af
desse fik det samme Harthorn, nemlig hver Ager og Eng
3 Sdr 6 Skp 2 Falz 1/2 Alb. og Skovkyld 7 Skp 1 Falz 2 1/2 Alb. De til alle
øvrige Gaardparts hørende Bygninger delte de to Mand —
„scalades“; at Gaarden alene blive under deres Besættelse."
Det lader ikke til, at Anders Tøllund havde ladet noget
af Besættningen blive tilbage i Gaarden, thi Peder Poulsen
og Søren Nilsen skulde selv skaffe Besættning svarende
til den Fæstidel af Gaarden, de modtog i Fæste. Sædehorn skul-
de de ogsaa selv skaffe, men saa slapde ogsaa for at belæ-
gndfæstningspenge.

Fra 1741 er der allsaas kom lo Beboere, des har hele Ræ-
strup i Fæste. Som foran oplyst var Søren Nilsens Datter Anne
blev Enke i December 1753. Noget før, samme år, nemlig 15. April
var Søren Nilsens kone død. Han var, skint kun 57 Aar gamm-

melløgsvæg - hvis vi kan stole paa, hvad der staaer i nedemann. 27
le Fæstebrew. Det maatte en younge Mand i Gaarde, og det blev:
Niels Rasmussen.

fra Salten, som kom og holdt Brylleup med tone den 17 Aar.
1703. Nu maatte der en Kjordning til, og 31 Aar her vamme der
udsættede Ryffergods eorigheden Fæstebrew til Niels Rasmussen,
som dermed blev Fæster og Søren Nillesens Efterfølger, sidstman-
te fik siktet Ophold (Aflagt). Fæstebrewet nævner, at Fæsteren faar
63 Tag Hes og Besætning: 5 Bæsler, 3 Hes, 6 Ungnud og 16 Faar
hvortil kom Vogn, Plov og Karve med tilbehør samt Ladekorn.
Han maatte indeholde til Kongens Kasse 5 Rdlr com Jordfest-
ningspenge. Karthornet er det samme som foranavnet.
Kirkebogen nævner Niels Rasmussens Birre saaledes:

1) Karen Nielsdatter, født 21 August 1735.

2) Johanne Margrethe Nielsdatter, født 28 Aug. 1737.

3) Tonje Nielsdatter, født 20 Januar 1760.

4) Olle Nielsen, født 12 Juli 1762.

5) Søren Nielsen, født 8 April 1764.

6) Anne Malene Nielsdatter, født 8 April 1764.

Kunnet Erik har fra gammel tid været noget udbredt i Thom Logor.
Den Stagssvækkelse, som her skal opfiores kan dog ikke med Sikkert
føres langere tilbage end til Erik Pedersen der fødtes i staet 1654
og døde som Fæstegaardmand i Thom 7 Nov 1717. Han hav-
de en stor Birneflok, men af den skal her kun nævnes Peder
Eriksen, som var den ældste af Fløkken. Han fødtes i
staet 1677 og døde som Fæstegaardmand i Thom 21 Junii
1744. I staet 1700 blev han gift med Kvinde Nielsdæ-

28

ter af Fogstrup. Efter hendes Død giftede han sig d. 22. Junii
1718 med Karen Christensdatter af Vørklund. Hun havde to
Søstre, nemlig Karen, der i 1752 levede som Enke paa Aflagt
i Vørklund og den anden, der ogsaa hed Karen var gift
med Peder Christensen i Asklev. Peder Erikssens anden Hustru
døde kort efter ham den 16. Junii 1743. Der blev holdt Skifte, og
Skanderborg Rytterdistrikts Skifteprotokol viser under
13. Junii 1743 følgende:

Tosit første Øgteskab, altsaa med Karen Nelsdatter
havde Peder Erikssen følgende Born:

1) Erik Pedersen, som boede i Salten, nævntes Far.

2) Gudsæl Pedersdatter, født 1703 og bente Horsens nævntes Far.

3) Jørgen Pedersdatter, født 1707 og bente i Holstebroognen

4) Anne Pedersdatter, født 1713 og bente i København.

Tosit andet Øgteskab, altsaa med Karen Christensdatter
havde Peder Erikssen følgende Born:

5) Christen Pedersen, født 1720. Han overlod Gaardpæstet
i Them efter foreldrene.

6) Laurids Pedersen, født 1725. Han kom til Ræstrup,
hvor han blev gift med Peder Poulsens Datter Anne.
Han er Stamfader til den nu levende Ræstrupsgaft.

7) Hiersten Pedersdatter, født 1723.

De tre sidste nævnte var hjemme i Fædregården i 1743.

Der blev ingen stor til Bornene at dele, idet Peder gav Underhånd som Sonnies Christen Pedersen klarede ved at overlade fastit af Fodegården. Datteren Hærsten blev senere gift med Niels Lauridsen i Thøm - også kaldet Niels Brogger eller Brogger-Niels. Sonnen Lauridsen blev hymme i Thømforetligt.

Sognepresten Rasmus Linne i Thøm har tilført Kirkebogen følgende om Laurids Pedersens Døb:

„1735 d. 11 Nov. holdt Peder Christen af Thøm et barn til Døb
øben blev kaldet Laurits. — Hidsel Pedersdatter (som
mesteds) bar det. Fæddere: Anders Jensen af Thøm. Peder Christ-
ensen af Stokkø, Rasmus Christensen af Visklund, Anna
Pedersdatter af Røstrup og Anna Berelsdatter af Thøm. 2. d.
gik Hønen i Kirke.

Senere findes i Thøm Kirkebog følgende Udførel af den daværende
Søst Sørl Spild:

„1752. d. 6. august bortvælt Laurids Pedersen af Thøm og
Anne Pedersdatter af Røstrup. Forlovere var: Birger Nielsen
af Røstrup, Thomas Nielsen af Gjedso. — 16 September blev
de vreda.

Laurids Pedersen.

Kom alltsaa til Røstrup i 1752 og blev gift med Peder Poulsens¹⁾ datter Tonje Pedersdatter, og det var bestemmet mellem dem, at Laurids skulle brude til som Gjordfester efter Peder Poulsens²⁾ døb. Forsløbig delte de på en Maade Halsgaarder, og sidstnævnte vedblev at drive en lille Del deraf. Dette blev dog ikke længe værende, thi 7. Oktober 1753 døde Peder Poulsen, og derefter blev der holdt Skifte efter ham 3. Nov 1754. Det Skifte findes oppegnat i Tillyaget her til.

¹⁾ Han skrev sit Naavn: Laurids. ²⁾ Barnets Halsvæsler. ³⁾ Sonnesons datter af Jacob Berelsen i Løgager

Fæstet var endnu kun foreløbigt ordnet, men nu kom det endelig i Stand. Samme Dag, som Niels Rasmussen fik Fæstebrev, fik Laurids Pedersen sit. Det findes i Skanderborg Rytterdistrikts Fæsteprotokol for 1746-1764. Fol. 169, og lyder i sin Helted saaledes:

Saa hans Kongl. Majts vores allmnaadigsterone Kon-
og Herris Vgne haver vi stedt og fæstet, saa som vi og hermed ste-
derog fæstet til Laurids Pedersen, som har del Egte afsløde Peder
Sølsens Datter hans nylig frødøde halve Gaardbrug af Rustrup,
som han i Manden's levende Liv var til sagt imod at forsy-
ne Enken med formoden Ophold og Kurrum. — Haarpt Hart.
horn 3 Ed. 6 Slip. 2 Edg. 2 Album. Skew kyd. 7 Slip. 1 Edg. 24. Album; hvor-
af udi Indfæstning betales 5 Rdl. som Hans Kongl. Majts allerm-
derdanrigst til Jordtagt beregnes. Bygningerne er 75 Tag Hus-
Innammot til Besætning 5 Baester, 4 Stor, 4 Ugnoid og 10 Faar,
Vogn, Flor og Larve med Tilbehør, som tilligemed behørende Sæd-
horn stedse ved Gaarden til Inventarium skal forblive, og Lau-
rids Pederson med alt hvis Vidne til sammes Bekræftelse er plig-
lig at leverare, Bygningerne at forbedre og alting i forvarlig
Stand holde, Avlingen lovlig at dyrke og drive, Skatter og
Udgiffler, som der er eller paabudte vorde, riglig i rette Tid
og paas sine tilborlige Steder at erlägge og klarere. Vise sig
hørig og lydig imod alle de, som paa Hans Kongl. Majts Vge-
ne over ham har at befale, samt rette sig efter Loven og For-
ordningerne. — Saax max etter bemeldte Laurids Pedersen
saunte Falgaard med den rette Tilliggende myde, bruge og sin
Livstid feste, beholde, ellers saalange han formoskrone holder i al-
le Maader.

Rytterstationen Skanderborg 31 Oktober 1753.

Trappaud.
(Smulmanden)

Folsach. Moldrup.

Nels Rasmussen og Laurids Pedersen var allsaa nu fastere i Rudeby. Ved Hølpaaf de i Tidliget her til opfagnde Skifteforetninger, kon vi saa omrent da - ligesom gaa gennem Gaarden og se, hvordan alt var ude og inde. Forhold tilviden var der Ueland. Sånt Peder Poulsen kom var en Fligts Aflægsmand, da han døde, blev dog en paan lille Sum tilovers afles ham, efter at hans Bo var gjort op af Skifterollen. Det almindelige i Tiden er ellen, at der var Gæld og intet til trængingen. Af Skifteforetningers Listen over Boenes Inventar kan sei, at Gaardene var forsynede med en Del Værktøj til Brætbygde, langt mere, end der kunne ventes. Det blev allsaa drevet paa arbejde i fine, baade Træskomageri og Silvirkning af almindelig gangbare trævarer, særlig har der vært saadan Virksomhed i Peder Poulsens Gaard. Land synligvis er der i hans Gaard blevet tilveistet Vognhjul, Dresjeladet byder derpaa. Egessjælene maa være opstaaerne af ham og hans Folk, og Salg af trævarer har ligesom 100 taa se nere været en Inddragtskilde.

Mugled de sidste 13 a 14. år af Rytterbondeniden. Ef- lessom Tiden gik, blev Ordningen med Soldaterhærens Un- derhold i Rytterskibber mindre og mindre lidt varende. Baade af denne Grund og af Udsigtentilat faa Penge i Kongens Kasse, hvor der nemlig var Ebbe, kom tanken om Salg af Ryttergodset frem, og tanken kom til Udførelse. — I Aaret 1767 den 23. April og følgende Dage holdtes den store Auktion over Godset i det slænderborgske Rytters- skib. Bonderne kunde nu købe deres Gaarde og blive Selvætere, men her til krevedes Penge, og her kneb det vel. Det er og livsamt, om de var tilstrækkelig klare over, hvad Sagen drejede sig om. Talt Fald var der ingen Bonder i Them Sogn, der köbte deres Fæstegaarde til Selvændor. Forskellige Herremænd, Proprietærer og Spekulanter købte Godset i Them Sogn. Rustrup Ulligemed Gjesso

hoblesaf

Maltthe Fries til Lynderupgaard

og hermed kom Rudestrup under

Proprietærvalde.
i ca 20 år.

Maltthe Fries's Skøde er indført i Viborg Landsstings Sko-
deprotokol og lyder saaledes:

Cristian VII Konge (o. o. v.)
gør vitterligt --- at efter stuckionen 23. April 1767
og følgende Dage er aproberet, at Maltthe Fries paa dyn-
derupgaard er blevet tilslagen for 54 76 Rigsdaler 77 Skel-
ling --- som er betalt med Halvdelen med Renter og
Omkostninger med 22 38 Rigsdaler 39 Skilling. Resten
del 4 pr. Et. skal indeslæs uformeligt og Rente beløses
i Termunten 11 Døgnr. hvort. år --- i Thom. Søren Rude-
strupgaard, Ager og Eng 7 daer 5 Skop 1 Falz 1 tll. Harkhorn,
samt Skov 1 da 6 Skop 3 Falz 2 tll. Skovskylde Harkhorn
hvorf.

Lars Pedersen og
Niels Rasmussen

efter den i aaret 1733 senest forfattede Jordebog svares
aartig Landgilde 8 Rigsdaler 92 Skilling, - som og Guds-
søgaard Ager og Engs Harkhorn 6 daer 6 Skop 0 Falz 2 tll., samt
Skovskylde 6 Skop 3 Falz 2 tll., hvorf.

Niels Pedersen og
Mikkel Rasmussen

svares Landgilde med 6 Rigsdaler 74 Skilling ---
skødes med deselb hørende Bygninger, Herliged, Landgild-

de, Stedmaal, Sigt og Sagefald, Øgt og tilbyde, visse og 33
uvisse Indkomster, Rester og rette tilliggelse, varer sig tilgå
og Eng, Skov, Mark og Kroat, Hede, Øres og Moser, Fisker Vand
og Fægang, Førvegraving og Lyngslet, væadt og tørt, indermede
skel og ude fore, aldeles intet umættet i nogen Maade, som
det nu til Alders tid (- vorvoldstid) tillagt haver og bør derfor
med Rette at ligge, tilligemed derfor hørende Håndskab
efter Loven og Forordningerne, som og Jagtretthed forbrone
Gods ledelæs efter Loven og Forordningen - - - skal tilhø
re Maltthe Friis, hans Trænger og Eftekommere, mod,
at de hver 11 December af den halve Hobesum, som derude
bliver staende - svarer 4 p. Et.

Givet udi Veinenburg udi Elsas d. 19 Decbr. 1768.
Under vor kongelige Haand og Segl.

Christanus

L. S.

Copmann.

Landgilden var blevet afført med en aarlig Pengesum,
sonderfor nævnes i Stedet. Stedemaal var det Beloben my
Fæstes maatte belæbe, for at fåa Fæstemaal i Ørder. Sigt og
især Sagefald betyder, at Godsejeren, allmoe her Maltthe Friis,
har Ret til at fåa de Pengebeløb eller andet, som hans Bon
der bliver domme til at belæbe i Ørder, naar de begaaa ulovlige
Handlinger eller Forsecelser. Øgt og tilbyde vil sige, at Gods
eyeon kunde kræve udfort Horsler, baade lange og korte, og
Arbejde vil sige Hovers i Monundelighed.

De Proprietorer, der høste Rygtergods var lidels Folc, der spek
lerede i Jordegodi og sigte at holde sig oppe ved at opfage Laan paa
det erhvervede Gods, og det gik lysligt til med Pantelæsler. Den
ene Herre laante af og pantsatte Gods lidder anden, og næste
kom ogsaa med i Pantelægen. Daret 1778 overdrog Maltthe

Friis Lyndesupgaard til sin Brigeron
Ole Chr. Secher.

34

og Ræstrup fik i ham en ny Herre, som imidlertid døde Årret efter. Enken Mette Marie Friis giftede sig nu med
Mogens Lottrup.

I Thyregod Sogn, Østjylland ligger Hovedgodsstedet Hastrup ved Skænsta, hvor endnu gamle Vold og delvis tilgroede Gravene minder om den gamle Herreborg Hastrup, hvorfra der foruden høje et stort og vidstrakt Godsområde. Dette Gods købtes i 1764 af Prokuratoritetsdoktor Bagger, som pantsatte Hastrup til Mogens Lottrup. Bagger kunde ikke klare sig i Landet, og i Aaret 1781 blev der holdt auktion over Godset, som købtes af Mogens Lottrup for 16800 Rdl. Sidstnævnte solgte i 1784 Godset - og her fulgte Ræstrup og Gjessø med i Habet - til
Generalauditor Chr. Hallager

for ca. 21000 Rdl. og 100 kur. Dukaler. Men to år var Ræstrup og Gjessø under den Herre, som i 1786 solgte hele Godset til:

Erl. C. Chr. Skernholms

for 22550 Rdl. Samtidig med, at denne Herre købte Hastrup, lønede han 18000 Rdl. af Justitsraad Thygesen på Malling og pantsatte derfor hele det ny købte Gods, der omfattede Thyregod, Vester, Brænde og Ejstrup Sogne samt Ræstrup og Gjessø i Them Sogn. Opregningen af Godset fyldes 42 meget lalskevne sider i Panteprotokoller. - De Skernholms føde Væbenshuld: sit Segl og skal han værd Kaptajn. Han døde i Del Handel med Herregårde. I 1783 købte han Hammegaard i Hammel Sogn og solgte denne Gaard i 1785. I 1804 købte han Gynderledsgaard i Stalholtsgård og solgte den samme Dag. I 1796 solgte han Hastrup for 28000 Rdl. og den efter blev Gaard og Gods udslykket. Ræstrup og Gjessø havde han solgt allerede i Aaret 1788 til Fæsterne derafledi, men derom mere senere.

Generaladvokat Hallager var alltsaa ejer af Ristrup et Par etar.
 Han handlede afg blommed Herrgaarde. I 1785 koble han Eistrup
 og Essensbak Kloster for 71000 Rdl og solgte Essensbak for 13000 Rdl
 i 1787. I 1783 koble han Williamsborg i Ugle Amt for 33530
 Rdl og solgte denne Gaard for 38150 Rdl i 1784. - En heldig
 var han dog ikke altid, saaledes f. Ex. da han i 1766 koble Rygbaa-
 gaard i Ugle Amt for 7600 Rdl og solgte den for 5784 Rdl i 1770.
 I 1769 koble han Hylgaard i Randers Amt for 6000 Rdl. Han
 var almindelig kendt i Tiden under Karmet "Dengale Hallager".
 I 1788 endte denne Handlen med, at han gik Falst. I 1792.
 skied han Toldtabelgent i Randers, og ved Køjestedesdom blev han
 døfør laget i Førsværing. Senere døde han som sindssyg paa en
 Gaard ved Ugle.

Af Skolet til Ole Chr. Slesher af 11 Junii 1778 ses det, at
 der da var kommen en ny Fæster i den øne Halvgaard i Rus-
 strup. Niels Rasmussen var maaske død, men dette
 kan ikke udredes ved Kirkebogens Hjælp fordi den ikke
 er ført fra 1776 til 1787 for Dødsfalds- og Ægtesvidens Vid-
 kommende. Denne Fæster var:

Christen Hansen.

og han var kommen til Ristrup senest først i Maj 1773. Hvem han
 var, han ikke afgøres her med Sikkert, men der er Grund tilat
 formode, at han var fra Ristrup. Kirkebogen melder nemlig, at
 Christen Hansen i Ristrup viedes til Anna Hansdatter fra Rand-
 ers den 26 Septbr 1764. og under 18 Mole 1788, at Karen Anna Hans-
 datter af Ristrup viedes til Bøkmændens Lauris Tomesen af Vor-
 ret, men sikkert ordet, at Christen Hansen og Karen føl-
 gende Bør i Ristrup:

Steners Christensen født 3 May 1773.

Anne Christensdatter født 3 May 1775.

Maren Christensdatter, født 4. Jan 1778.

Hans Fastebørs skulde efterсадvanlig Orden have været indfødt
 i Lyngdengsgaards Fastebørol, men er ikke fundet deri.

Laurids Pedersens Familieforhold var følgende: Han var, som vi allerede har set gift med Anne Pedersdatter i 1762. Året efter havde de et dødfødt Barn og i May 1763 fødtes deres Søn:

Peder Lauridsen.

Præsten har glømt at indskrive Barnets Fødsel og Daab fra behörigt Sted i Kirkelogen, men da Modernen holdt sin Kirkegang senere, har han tilføjet som Note, at den fandt Sted efter et Barn Laurids, født i May. — Med Undtagelse af et dødfødt Barn senere har havde de ikke flere Børn. Hennes Anne Pedersdatter døde 17. Juli 1776.

Nu var Laurids Pedersen også Enkemand, men Ærlig gammel. Han giftede sig anden Gang med Anna Stendersdatter, som var født i 1753, også en 23-taars gammel. De blev giftede enten sidst i 1776 eller først i 1777, og hun kommelig ikke her fra Ry, men da både Them og Ry Kirkeloges mangler Tilførsel af øglevide i den nævnte tid, er det ikke muligt at fastslaa noget bestamt om den Ig. I Øges huket fødtes 3 Børn og her gengives Them Kirkelogs Tilførsler for disse Daab.

1° Anne Lauridsdatter, dobbt 30 Nov 1777, blev bæren til Daaben af Husholderen Kirsten Hedegaard ved Silkeborg. — Fædrene var: Niels Pedersen i Gjesso, Christen Pedersen og Lars Nielsen i Them, Peder Jensen i Løvdal og Christen Hansen Hestrup i Rastrup.

2° Ellen Lauridsdatter, dobbt 14 Nov 1779. Blev bæren til Daaben af Sonen Thomasen Hestrup i Ry. Fædrene var: Peder Lauridsen i Rastrup, Niels Rasmussen og Peder

- 3 Anders Laursen, født 29 Septbr 1782. Blev bæren til Daober af Loren Jakobseus Hestrup i Ry. Fæddere var: Peder Laarsen i Røstrup, Niels Rasmussen og Peder Jensen i Løvdal og Niels Pedersen i Gjessø (Kundiske 3 April 1816.)
- 4 Rasmus Laursen, født 22 April 1787. Blev bæren til Daober af Loreni Søster i Ry. Fædder var: Peder Laarsen i Røstrup, Rasmus Nielsen og Gustav Nielsen i Løvdal, Niels Pedersen og Peder Nilsen i Røstrup (e. uidentificeret tegnemerk for Gjessø)
- 5 Jens Laursen, født 13 Maj 1790. Blev bæren til Daober af Niels Jenseus Hestrup i Ry. Fæddere var: Kristian Pedersen i Røshov (kivesne: Røshov). Skattholdende i Skiblev og Lars Nielsen i Skiblev.

1781.

Den 20 April udstedte M. Lottrup til Rynderupgaard
Fæstebrev Fæstebrev på den anden Halvgård i Røstrup til
Laurids Pedersens Løn.

Peder Lauridsen

Af Fæstebrevet fremgaaer, at Peder Lauridsen, i en tid af 3 år
har staaet i Kans Majestats Sygehus som Landsoldat. "Han beleg-
nes som 4 min Bondehart Peder Lauridsen, bornfodt i Røstrup",
og det hældes, at han først er den Gaard i Røstrup, som Christen
Hansen sidst beboede. Fæstebret fra Kivstiel, og Fæstebrevet
lyder som det, des moden for gengivelse her, men har yderligere
et Punkt & der lyder saaledes: "Rettet sig ejes Lovene. Usier Hus-
bonden tilliget Hørighed og Lydighed, alt under Fæsteli Foran-
belse". — Deser dog ikke tale om mulig fremtidigt Hob af Gaar-

den. Underskriften er:

38

Lynderupgaard 20. April 1781
M. Lottrup P.S.

Fæstevens efterfølgende Boklæring er underskriven saaledes

P. L. S.

og nedenunder desse Bogstaves staar des: Belyder Peders Laursen.

Mr. M. Lottrup til Lynderupgaard var en Herre, som gjorde sig størst muligt Plid for at faa det mest mulige ud af sine Fæste-
binder. Han var juridisk uddannet og duktet men tillige, og beg-
ge Egenskaber udnyttede han i højt Maal. — Laurids Pedersen's
Fæstebrev af 31.Oktobre 1753, som er indført i det forrige her, har
ikke passet Lottrup. Ærøgt lagt indeholder det intet om
Æg og Hveri, om dette ender underforstået og især har vel
Landgildsydelsen været ham alt for lille. Den var øgenden-
denesle Indtagt, der var at faa hos Laurids Pedersen, thi
Hveri og Ægtydeler var det ikke muligt at faa denne til
at yde, da den var kommet an Lov, ifølge hvilken der ikke
kunde kræves sligt udenfor en Afskænd af 3½ Mil, alltsaa
kunde der ikke kræves Hveri ydet til den Uffærdigende Lynde-
rupgaard. Lottrup søgte nu at faa Laurids Pedersen til at
indgaa fraa Ophavelse af det gamle Fæstebrev og oprettelse af et
nyt. Den Unstændighed, at den anden Halvgaard i Røstrup
var fæstledig, ogat Laurids Pedersen, som rimeligt kunde være,
genne vilde have sin Son ind der, kunde bruges til at legge et Res
paa Faderen, og desuden vilde han denne om Præmme med
tilsyneladende Fordele, som han vilde endomme ham i en ny
Fæstekontrakt. Hvordan det nu end var. Nytt Fæstebrev blev oprettet
og det lydes: sin Helheit saaledes.

¹⁾ Lynderupgaard ligger 2 Mil Nordvest for Viborg

Nr 47
781.
En og tyve Skilling

Mogens Lottrup

39

Til Lynderupgaard.

Gjør vitterligt at have stedetog fastet, ligesom jeg og hermed stedet og fastet til Laur. Pedersen i Rustrup den Gaard, som har selv biidtil har beboet og endnu er paa boende, hvilken i Landmaalingens my Matrikul er ansat for Kart. horn. Aar og Eng 3d. b. 8p. 1d. 2dk. og Skovsyld 7d. 4p. 1d. 2dk. 2dk. - fornavnte Laur. Pedersen, som ondelt, forunderfaste paa følgende Condiioner.

- 1) Detaler Fasteten til næstkomende Mølens dag og fremdeles aarlig til samme Tid udi Landgilde - Pengo = 26 Rdl. 4d. 8p. skriver tyve og seks Rigsdaler pris Kart ant. Bl. ling, hvormod han aarlig af Stoen syder udrist Droe for 8 Rdl 5d. 8p. skriver statte Rindtelle, fers Kart aat Skilling
- 2) Udi dette Tid svarer og erlægger alle ham vedkommende Kongl. Skatter, som nu ere eller herefter bliver paabudne.
- 3) Holde Stedets Bygninger alled forsvarligt vedligo, saaledes at de ved Syd kan befndes i tilbøjlig og lovlig Stand.
- 4) Intet af Stedets tilliggende Ejendomme af hvad Navn nævnes kan, enten til Upligt bruge, elle noget deraf til andre, bortlaane eller bortlæg.
- 5) Forrette det saderlige af Stedet gaende Villigheds, tobyde og Rejsor, naat han derom tilsiger.

Førrigt retter Fasteten sig efter Kong. Majestets allmændigste Lov og Forordninger. Men da Billoren har formonet at kunne til

Snæpeling 1783 bringe Penge til Vige for sin Gaards Pdl, som efter at = 40.
gordt ismellem Beboerne og aniger ham lovet for 400 Rdl, saa skal
dette Fastebrev, naar han til Snæpeling 1783 præsteres bemelde 400
Rdl, men ej før, ophørt og Laurids Pedersen eller børinger da vorde
meddelt Skade paa sin Gaard Pdl med den stridel af Hovin, sam-
me med Rette han tilkomme, ligesom jeg det hele haver, imod,
at han foruden bemelde 400 Rdl selv betaler Renten afde i Hans
Majestæts Cassé indestaaende halv Hobsum daa voldt efter ind-
bemelde hans Harkorn kan beløbe. Til Bekræftelse under min
Haand og Segl.

Lynderupgaard den 20 April 1781.

M. Lottrup.

Ved denne nye Fastekagordt er Beboernes gæmte Rovers aldedels
mørkligest, død og magtes læggest tilstaa

M. Lottrup.

Lugelydende original Fastebrev es mig Dog levret, og hvis
Indhold jeg i alle Dele forbinder mig at tilfælles komme og opfynde
og del til Bekraft have jeg alene denne min Rovers egenhan-
dig underskriven, men endog formaaet Hans Ped. Hald og
Chr. Jansen Schor, begge levende paa Lynderupgaard sammen
med mig til Vitterighed underskrivit. Dateret ut Regna —
endvidere tilstaa jeg, at det mig forhen meddelle Fastebrev
paa denne Gaard herafles skal var af ingen Kraft i noget
Maade.

Laurids Pedersen.

Til Vitterighed skrevet:

H. P. Hald.

G.I.S.

Belyder Christian Jansen.

Nr. Lottrup opnæede ved den ny Fæstekontrakt at fåa Landgilden
forhøjet til det dobbelle af, hvad den hidtil havde beløbet sig til,
og paa en fiffig staade fik han solgt fra af Ruestrup for en
sum, der varer til en af Gaardens Landgilde. Hvom der skulle
de bestemme, hvor meget fra, der skulle udvises for de nævnte
Senge, staa der intet om. Det var gammel Sadbane, at Folk
forsynde sig med fra af Skovene efter Skovs og Bækag. Det
var ikke lovligt, og Herrene holdt det Skovlyveri, men Bon-
dene lojede sig aldrig hell derfor, de holdt paa det gamle
Ord: En Skov i Sø og et Fra i Skov er hvert Mand's Ret'. Kun-
de de ikke unhindret hente fra i Skoven om Dagen, saa brug-
te de Natten der til. De gjorde sig ingen Samvittighed der-
af. Det var for dem et Led i Kampen for Tilsynelsen, og det
stod de hærskende bi i af al Magt. Lottrup vidste nu-
hvilkevis Besked om dette og kunde ikke hindre Bondene
i at at bruge Skoven som antydet. Hvis kunde han fåa et
ret godt Uddytte af Skoven efter Tidsforholdene efter den ny
Fæstekontrakts Oprettelse. Man skulde tro, at den Forhøjelse
af Landgilden, som fandt Sted, skulde være en Flags-
stalning for det Hovedi, han ikke kunde fåa ydet, men
Hovedis forpligteligheder har han dog alligevel facit ind i Fa-
stebrevet. Hvis han solgte Ruestrup var denne Hedsighedsret af
Vedtydning. Rettet til Hovedydelse var noget, som Herremande-
ne paa den tid nödigt præsagede sig, selv om den var blevet bely-
delig forringet af den foromtalte Lov.

Elckspsling (det store Marked i Viborg) 1783 skulde Laurids
Pedersen alsaas blive Sløver af sin Halvgård, hvis han belalte Lot-
trup 400 Rigsdaler. Dette blev ikke til Virkelighed, hvad saa Grunden
end kan have vært. Først i 1788 nævnedes Ruestrup og Gjessø at blive
Bondenes Selvregndom, idet de Steinhøler til Hasbrup, som allere-
de nævnt, i dette var skoddede Ruestrup til Laurids Pedersens hans
Son Peder Lauridsen. Laurids Pedersens Skide lyder i sin Hekkedurkleder.

N 14.

Seks og Een Halv Rigsdaaler.

Navn³

1788.

Navn³

Ieg Erhardt Carl
Christian de Sternholm
til Hastrup! Giør Vitterligt:

at have Solgt, skioedt og afhandedet, Ligesom ieg og Her-
med Salger, skioeder og aldeles afhandeder fra mig og
mine Trvinger til Velagte Laurs Pedersen og Hunds
Trvinger En mug tilhørende Bondegaard Ruu-
strup kaldet som Bemelle Laurs Pedersen selv Bebo-
er som er Beliggende i Silkeborg Amt udi Thern Sogn
og staar for Hastrup dage og Eng - Bedr b skr, 2 fr. 2 alb.
- skriver tre Fjorder. Sex Skepper Toe tierdindkar toe Ml.
bum. og Skovskyld 7 skpr 1 Fr. 2 1/2 alb.

Bemelle Rustrup Halve Gaard er Kiobt paa
auktionen over Hunds Kongelige Majestets Rytter
Gods, og af Kiobesummen - som Bemelle halve
Gaard Kiobt paa formærvte auction indestaar den
Halve del i Hunds Kongelig Majestets Cassse, Kvor af
Kioberen svarer og betaler den varlige Rente til hvert
Aars 11te Decbrst det ifolge den oprettede Kiobe Contract
de Dato 7de December 1787, Og da Velagte Laurs Peders-
sen Kover Betalt mig den for bemelte hunds Gaard
accorderede Kiobe Summa med = 500^{r.d}, Tager Fem
Hundrede Rigs daller.

Saa kendes ieg for mig og mine arvinger ingen yderme 43
re Lov del, Røf eller Retighed at have alle Eje; til eller
udi Anbenavnte Gaard, men samme nu herefter skal
følge og tilhøre Vilagle Lauri Pedersen og hans dtrvin-
ger, og det med alle sine Retigheder og Helligheder, det
varer sig af Bygninger Jord og Grund, Skov og Krat,
Hede og Hær, Fiskevand og Sægang, Møese og Lyng-
slet, item Jagten Jagten efter de Kjø-Hongelige Love
og Anordnninger.

Og saaledes intet forbeholden eller Reserveret, af
hvad Retigheder og Helligheder som til Bern^{te} Gaard
hører og denne G⁼ folge Bør, alt Ligesom den mig
ved Skioede af 14de Juny 1786, er solgt og overdraget
og ieg samme Ejet harer, hvilke Ejendomme ieg Lov-
ligen skal hæmle Bern^{te} Lauri Pedersen og for ham.
Kjæmel holdt ham og strivner Skadeslos.

Dette mit udgivne Skibde maa Leses og pro-
tocolieres til Tinge, hvor og naer forlanges uden
mig der til at kalde. — Det til Bekræftelse under
min Haand og Seigl samt 2de Vidners under-
skrift.

Datum Hastrup dend 11 Juny 1788.

E C C de Stiernholm.

Til Vitterlighed underskriver.

C. Riemann.

(Sok)
(Seigl)

N. Jensen.

(Sok Seigl)

Læst for Retten paa det Skanderborgske Distrikts Birketing den
27 November 1788 i Huslets Protokollen antegnet og Ord til andet
i Panteprotokollen indført samt Klobekontrakt forevist tilstede

P. Tolstrup.

Selvegers hødet paa den anden Halvgaard i Rustrup er
enslydende med Laurids Pedersens, kun med den forskel, at
den Høbesum, der udbekaldes til de Hjernholm kun var 400
Rigsddaler. Skødet er dateret ogsaa den 11 Junii 1788 og det er
linglast 31 Juli 1788 i Handerborg.

Skøderne nævnes ikke den Sum, som ved Ryttergods-
salget indestod i Rustrup som Gæld til Kongen, men vi
kan saa uafrå, at denne Sum ved Hobet til Selvige for
Rustrupmændene blev paalignet Rustrupgaardene efter
Forholdet i Harkornet mellem Rustrup og Gjessø. En Utdreg-
ning deraf viser, at Gælden til Kongen for Rustrup
i alt blev 1434 Rdl. 44 Skilling. Delt mellem bege Gaarderne, som
havde ens Harkorn, bliver Gælden 717 Rdl. 22 Skilling til hver.
Den egentlige Høbesum bliver derefter.

Laurids Pedersens Gaard. Gæld til Kongen --	717 Rdl. 22 8
Kontant til de Hjernholm --	500 - 00 -
<u>Jalt</u>	<u>1217 Rdl. 22 8.</u>

Peder Lauridseni Gaard. Gæld til Kongen --	717 Rdl. 22 8
Kontant til de Hjernholm --	400 - 00 -
<u>Jalt</u>	<u>1117 Rdl. 22 8.</u>

Laurids Pedersen og Sønnen var nu Selvige, men Ruc-
strups Jorde var endnu ikke udskiftede, og de blev endnu i
9 Star alle Gaardløbet drevne i Fællesskab, indtil Udskiftning-
gen skete i 1797. Her følger den i Håb skrift efter en Kopi af
det oprindelige Dokument, som endnu er i Slægten Ejs.

Udskiftnings Overenskomst.

Anno 1797 den 15 Mørbr vare vi underskrivne 2de Rud-
strup Selvige forsamlede, og udi Overværelse og under Besty-
relse, af Landinspektør Sørensen, Aftalte Dælings Flannen

til vorre Markis Udslystning saaledes:

1) Enhver beholder iun Gaard og Have Stader, som hiddel.

2) Efter № 1. Lauri Pedersens Forlangende, tildeles ham den gamle Foerte norden Gaardne. — Igres ten samme, paa Søf Agerne stæller en Foerte 20 Alen Brod, fra gaden i nord til Lyngens, som bliver Skæl (= Skel) ved den Kolenselv, og dermed Agger Loddenne.

3) Ager i Marken øster denne Foerte og østen Gaarder og synder Øster Mose, med Øster Side af Hiedals Ågør til noget vesten Hjærtet, des saavile Behoves, bliver Lauri Pedersens Lod og Skældet gaa Omvendt med Agernis Løb, dog i Lige Linie fra Maas Enget i Synder til Heeden. — Det øvrige Ager Mark, blive til № 2. Peder Laurssens Lod.

4) Lauri Pedersen tildeles Eng Hjærene i hans Ågor og Skovlod og den Øster Ende af Maas Enget sydvesten Gaarde, fra den nordn Ende af Agor Skældet paa Hiedals Ågør efter det sydvest Hjære af Agerne i Peder Laurssens Søf, dog saaledes, at Peder Laurssen Beholder den nordre Side af Enget, 12 alen Brod, synden om hans Søf Ågør og synder Have Stad, til Damnen (= Dammen);

5) Enhver af Mandene tildeles Heede Bakkerne synden for hversitges Lød. — Videre skal Skældet for Heede og Skovgræningen, Begynde Midt for den nordre Ende af fornamnede nye Foerte i nordost efter Skovre Nor Mose, og dafra Nord, over, eller ved Øster Side af Skovre Nor Mose til Vildkielderne, saaledes, at hver faar sin Andel. — Øster for denne Linie, bliver Lauri Pedersens Lod, og vesten for samme, Peder Laurssens Lød.

6) Laurids Pedersens endnu manglende Eng, efter 4de Post tildeles
hjem fældels Eng ved Vossoe, og Wilekildeene vestenfor saavindt
Behøres. — Det øvrige Eng tilfaldet Peder Laursen;

7) Da vi havens leje nægt Hartkorn og Brugs Ret, saa deles al-
Biendommen leje mellem os. —

8) Folgende Veje udlegges til Brug og Farst.

- 1) Første norden fraa den sommelidt Wal Bred.
- 2) Fra Gaarden i Øster til Lousdal, paagammel Sted.
- 3) — Ligefedes til Hedegaard. —
- 4) Ned i Egedal. —
- 5) Ned i Glusdal. —

6) Fra Gaardene i vesten til Logager.
Disse 5 side Veje, Beregnes 12 aler Brod Godtgjørelse paa
Ager Marken; men saavindt de gaar i Heden, kan ingen Godt-
gjørelse komme i Betragtning. — Ligefedes bliver Giadsoe
Vej fra nord Enden af Første, i Vesterhavn i Lyngen, Gaaren.
de paagammel Sted samtidt degamle og fernodent Veje i
Skoven Bliver gaander og forboldes til frie Farst; samt
Kjørsel og Farst til Engene, i og ved Skoven, hvor bekvem-
mest skee han (da Situationen er vanskelig med Bak-
ker og Dale;) forboldes, til uebekindelst Brug. —

9) Dammen synden Gaardene, forboldes, til fældels Vand-
sted — Ligefedes bliver Mandis Hull norden den nye Foerte,
fældels Vandsted, med Farst fra Foerteni nord Ende paa
Toft Ageren til til samme Wal Bred, Ligeson og Farst
fra den øster Ende af Bevælde Mandis Hull, i øster til
Laurids Pedersens Jord. — Dicse Vandsteder ere vi og ligegode
om til andet Brug.

10) Mandis Hull findes endnu. En stund skal engang vere fundet
draknet deri. Stedet skydes omkasten. Dergaard Spjegers! Stolenen.

10) Laur. Pedersen forbholder Ret til at tage Leer i Leorgnaven 47.
vesten Mandis Kul, om han Behöver det, og ikke paa hans egen
Lod, han faae ligesaa Begrov Leer til Tornödenhed. —

11) Ellynsor Jordet paa 4 Tørve Dyb og derover, med Legge =
Plads til Stovene og Fart dertil, er forbholderen til fældels
Brug, i hvis Lod det findes; men Græsningens & Hoscerne
og Eng Beerring der, bådledes Lodderne efter Taxationen. —
Dette Ellyn Tørv Jord, deeler vi 2de Lods biere selv imellem
os, naar Marken er utsal, saaledes at hvor, saa vidt muligt,
faar sin Tørvjord i sin egen Lod, og om vi ej selv derom skal
le kunde forenes, skal det skee ved Hjælp af 2de uwillige Mand.

12) Stovene i Henseende til Hoscerne, ere forhen drelle i onkelmos
som bliver uforandrel, og ikke vedkommer nærværende Dec =
ling af Grundens; Dog skal Elbne i Engene norden Stoven,
folgermed Englodderne, og det lidet Opryde paa de syn =
Kedebakke, skal opfölge Lodderne. —

13) Fiskeriet i Tossøe, Blives vi, som hidtil ligé gode om, Lige =
saa omvendt den halve Paat, af Pladerne til Baand i
Søen; Peder Laursen fra vesten Ønde, og Laur. Pedersen fra Øst
Ønde, men Føringeret i Landinger, saa langt ud, som de
kan vade og slate, følger hvers Eng Loddet, saavids samme
paastoder. —

14) Oprydet paa Sonsley Bak, synden Bakken, som kommer af
Vækiaar og gaar i Giadio Bak, skal og følge Grunden og til
hvor Peder Laursen.

Foreslaaende harer vi saaledes, med god Overleg og fældels Villie af
tall og indgaat, til fuldkommen Erfarvelset, og at Marken deraf

Rudstrup den 15 Novbr 1797.^{ve}

Lauris Pedersen — Peder Laursen.

Som overvarende Landinspektor
J. Sørensen.

Ved forestaende Plan, blev denne Forandring, i Henseende til
Engen, at enhver Beholdes Engen lige under sin Skov Græsning
lodt, hvor ved Skillet i Eng Maxen sydvest Gaardene kommer
til at gaa braden nørre Ende af Øger Skillet paas Risdals
Øger i Øster til Vanddammen, i Linie efter det nordvest Horne
af No. 1. Lauris Pedersen Have synder han Gaard, tilstaaer

Datum ut supra.

Lauris Pedersen, Peder Laursen.

Rigtig Copie tilstaaer.
J. Sørensen.

Lauris Pedersen var en af de første Bonder i Them Sogn,
der atbeddede sig ud af Fastebondekaarne og frem til Selv-
ejersland, og at dette ble til økonomisk Forengang for ham
skinnede bl.a. deraf at han ifølge Skøde, dateret 27 juni 1797
og længst i Skanderborg 7. Februar 1799, købte Kørge, Hornog
Kvægtiende, der paahvilede hans Gaard, af Lænsdommes Hoff
til Silkeborg, og betalte derfor 175 Rigsdaler.

Vi gør nu til Omstale af Lauris Pedersens aldeste Søn af
første Ægteskab Peder Laursen, som jo nu var Ellevær af den
anden Rudstrup Halvgaard, hvor han som næst foran blev
Fæster 20 April 1781 og Ellevær 1788. Om hans Familieliv holdt
meddeles følgende:

Them Kirkebog er under 11 Juli 1756 tilført følgende:

Peder Pedersen af Bygshov (-Bjøckov) hørte et Barn til Daabov

haldest Hjørsten. Peder Christensens Farsteno af Ræstrup var det
Faddere var: Niels Pedersen af Asklev, Peder Christensen af Byskov.
Peder Pedersen Horn af Virklund, Thomas Christensens Hustru af
Virklund og Laurids Christensens Hustru af Asklev.

Med denne Hjørsten Peder datter blev Peder Laursen i Ru-
strup gift. - Hun var altsaa fra Bøker. Deres Barn var ifolge
Kirkibog følgende: Høge Daabsindførelserne.

1) Lars, døbt 23 April 1780. Barret til Daab af Laurids
Pedersens Hustru i Ræstrup. Faddere var: Rasmus
Nielsen og Peder Jensen i Lødal. Peder Pedersen og
Christen Pedersen i Bystov og Peder Nielsen i Sommerby.

2) Peder, døbt 30 Decbr 1781. Barret til Daaben af Peder Pedersens
Hustru i Bystov.

3) Johan, døbt 30 Decbr 1781. Barret til Daaben af Peder
Bruggers Hustru i Sommerby. Fader til disse bør-
inger var: Lars Ræstrup (Laurids Pedersens i Ræstrup)
Christen Bystov, Christen Asklev, Niels Rasmussen
og Peder Jensen i Lødal.

4) Haren, døbt 26 Januar 1783. Barret til Daaben af
af Christen Asklevs Hustru. Faddere var Lars Pedersen
i Ræstrup, Peder Pedersen og Christen Pedersen i Bøker,
Peder Nielsen i Sommerby.

5) Peder, døbt 7 Nov. 1784. Barret til Daaben af Peder Pedersens
Hustru i Bystov. Faddere var: Lars Ræstrup
Christen Bystov, Christen Asklev i Hem og Peder
Nielsen i Sommerby.

6. Anne, døbt 12. Aug 1787. Barer til Daaben af Christen Pedersen's Hustru i Byskov. Fædrene var: Peder Pedersen fra Colding, Lars Pedersen's Hustru i Rastrup, Christen Askløvs Hustru i Skørup og Anne Nielsdatter i Gjessø.

50

7. Johannes, døbt 13. May 1790. Barer til Daaben af Jacob Lausens Hustru i Hedegaard. Fædrene var: Peder Colding og Unge Christen Pedersen, begge af Byskov. Erik Nielsen i Skørup, Peder Pedersen af Engelved

8. Peder, døbt (symme?) 18. Febr. 1798. - Døde spæd.

Det ældste af disse Born. Lauri Pedersen blev 13. Mars 1808. indgiflet i Lovdal ined Enne Rasmusdatter, født 10. Nov 1786 op Datter af Rasmus Nielsen i Lovdal, som var Farbroder til Mikkel Rasmussen i Gjessø. - Lauri Pedersen og Enne havde en Døchter Johanne, født 22. Maj 1812 og som 4. Decbr 1836 blev gift med Christen Hansen i Gjessolund. - Desuden havde de en Son Rasmus Lausen født 3. Nov 1815. Men allerede 1. Septbr 1816 døde Lauri Pedersen og Enne Rasmusdatter giftede sig 2. den Gang med den Haarige Ungkarl Jørgen Pedersen fra Vinding.

Tvillingerne Peder og Johanne døde efter al Landsyrlighed som omaa. Tidspunkt var de døde i 1810.

Nr. 4 af Birnene, vistnok ogsaa død som lille og intet lidt ligesom forrige død i 1810.

Nr. 5 Peder Pedersen blev 13. Juli 1817 gift med Lene Nielsdatter af Valbygaard

Nr. 7. Johannes Pedersen døde som Ungkarl i Rastrup 14. December 1812.

Saa er der af Birnene Anne Peders datter tilbage. Hun blev 16 April 1808 gift med Peder Christensen Asklev som var født 1779. Denne's Fader var Christen Asklev i Hern og han var gift med en Sister til Peder Laursen Høne Hærsten Pedersdatter i Ruestrup. Allsaa var Anne Peders datter og Peder Christensen Asklev Søskendebørn. Dette var den gangen Hændring for Afleskab, og de moatte derfor skaffe sig særlig Bevilling for at kunne blive gift.

Peder Laursen Ruestrup dode 25 Okbre 1808. Han blev allsaa kun 53 Aar gammel. Hans Høne Hærsten Pedersdatter var død 2 Aar i Førreier, nemlig 8 Maj 1806. og deraf Gaard overtores af Datteren Anne og hennes Mand:

Peder Christensen (Asklev)

Endnu levede gamle Laurids Pedersen og sammen med den ny Mand foretog han niven Deling af Skoven, saaledes, at hver Gaard for sig fik sin selvbestyrte Del deraf. Dette kunde ogsaa nok behøves for Fremtidens Skyld, thi Udskiftingsdokumentet Punkt 12 er jo uklar, hvad Skovskel angaaer. Dokumentet om Skovskillet findes endnu i Slagten's Eje. Det gengives her ord og bogstavret:

Nº 4 Fr VII Syvtyve Skilling.	For Evening
Hæmpe mark	
Anden Klasse for Lam fra 800 til 4 Rdl. insl.	Vi Underskone Svende Mand Haunlig Laurids Pedersen og Peder Christensen Bøge af Ruestrup,
1809	Et i Dag d. 16 Juny Bleven fore-
2 bøser	net Om at skifte vores Skov i toe Parter, som forhen var i 4 ^{te} Parter, men nu Et Bleven Enrig om at lage hver

52

sit Skov Paas sin Grund, og som nu gaar Langs Hede Grund-
skiller fra store Nørre Moeser og Ned til Fossie, Langs Giem
hele Skouen, og da vi underlegnede nu Et for Benet derom,
Et der er alleene for os i Vores tiid, Men og saa for vores Efter
komme og styringer, Evindelig, skal det være fast og uregnyg-
lig, Skov Vejne skal Blive Gaende ligesom for, og Saar
Vores Side skal denne Forening vere Gieldeinde i alle Foster
og Maal til Sønge Læse og Protosoleeres uden osd endværse.

Lauris Pedersen Rudestrup d. 16 Juni 1809.

Peder Christensen Rudestrup.

Til Vitterlighed Efter Begiering underskriver.

Sognepoged Niels Laurisen Saldaa, Lauris Christensen Lourdal.

Last inden Forsting Vraads Herredets Ret den 2de Maj 1810.
registreret i Justits Protogollen og derefter Odd til andet i Retten
Skjede og Panke Protokol № 4 Voll 73 p. 2 indført Herredrettes.

Holst.

Gelykomm.

(Herredspogden i Bræstrup.)

1 Rab 2 Jy 78

(Lokbog)

Hjem der har skrevet dette Dokument vides ikke. Det har nappo væ-
ret en juridisk dannet Mand. Deynen Windshilde i Hjem helle-
 ikke.

Fæstebondesonen Laurids Pedersen oplevede adskillige On-
skifleser i sit lange Liv under 5 Konger. Først var han Ryder-
bonde i Rudestrup i ca 14 Aar. Dernest almindelig Fæstebonde un-
der forskellige Herre i 21 Aar og endelig Selvejerbonde
i 22 Aar. Han blev liges ved 85 års gammel. Om hans Død
melder Thom Hørkebog, at han d. 12. April 1810 „omkom i Læsne,
da Rudestrup brandte“ og i Skifteforretningen efter ham er no-
tert det samme. Efter Flaglets Beretning var han gaet ind i
det brandende Hus for at reddet noget, og da skydede det hele sam-

sammen i brændende Baal om ham og delvis forhædede ham. Ved siden af denne frugtfulige Ulykke skal nævnes den mindre, at det allerneste af Sandboet, alle Hestene paa l. var i Hest og nogle Lam m. m. og Brandtæ.

Laurids Pedersens Enke Ane Andersdatter, stod nu som Øjenske af Gaarden sammen med hennes Birn, men Peder Laurssens Birn fremkom med Stovekrav i Dodsboet. Noget morsomt Krav paa Aar hunde de usæppe have. Sagor var, at Peder Laursen naturligvis var, hvad det økonometiske an-
gaar, hjulpet i Vly til Gaard og Grund af Faderen, først som Gaardfæster og siden som Selvøjer, og det var derfor ogsaa betydeligt mellem Faderog Son, at denne havde fået lykommefra, alt hvad han hunde tilhørme, og ydermere havde de opført en skriftlig Erklæring derom den 26 April 1783; i hvilken Peder Laursen gav Afhold paa Aar efter Faderen. Alligevel fremkom nu Peder Laurssens Birn med Stovekrav, og som følge deraf kom sag til Højnelse for Skiftevættin; og det blev forelagt Hørde-
dining af Dodsboet. Gaarden, Skoven og Brandassurancen sum
~~var~~ vurderet til 5000 Rdl, den reddeste Kreaturbesætnig og en Smule Bespare- og tolordskaber til 577 Rdl, altsaa kom det hele op paa 5577 Rdl. Peder Laurssens Birn fik hovedsædet anført, deres Stovekrav delvis godkennet, dog saaledes at en Birn paa 130 Rdl, som det af alle erkendes, at Peder Laur-
sen havde fået, blev fradraget hans Birns Arvedel. Hvor af Peder Laurssens ³⁾ Sonner fik saa 112 Rdl 14 $\frac{1}{2}$ ³⁾ og Datteren, der
gj. boede i Fadergaarden og var gift med Peder Christensen fik
56 Rdl 8 $\frac{1}{2}$ ³⁾ R. Birnene i Laurids Pedersens andet Øjens hab-
med Anna Andersdatter fik ogsaa deres Arvelod bestemt, og
den blev for hvorføde de tre Sonner 342 Rdl 3 $\frac{1}{2}$ 93 og for Datteren
Ane (Ellen var jo død) 271 Rdl 14 $\frac{1}{2}$ 8.

¹⁾ Brandpræmien var 1140 Rdl. — ²⁾ Skifteforretningen i sin Tidet fand-
des i Villaget herstil. — ³⁾ Efter den sids Lov var en Fosterlod kun
Halvdelen af en Broodelod

Laurids Pedersens Bo havde ingen anden Guld end de 777 Rdl
1768 som indestod i Gaarden som uopsigelig Guld til Kongen
og naar denne Sam tilligesmed Begrauelsesudgifter og Skifte
behandlingen fradroges de foinevnte 5577 Rdl blev de 4883
Rdl 2 1/2 Rdl til Avingzene. Deraf fik Enken Halvdelen med
2441 Rdl 4 1/2 Rdl og Børnene idet Resten som foran nævnt.

Af Laurids Pedersens Børn blev Anne Lauridsdatter den
16 Januar 1801 gift med Ungkarl og Gaardmand Jørgen Christi-
ansens Klev i Thors, som nu må have været Broder til Peder
Christensen Klev i Ræstrup.

Det næstalddle af Børnene, Ellen Lauridsdatter dode
som ung.

Sønnen Anders Laurisen var ved Faderens ^{Død} Soldat
paa Langeland, men hjemkommen under Skifteforretning-
gen i Februar 1811. Landsynligvis blev han hjemme i Gaar-
den, da ifald dode han i Ræstrup 13 April 1816.

Den næste Søn:

Rasmus Laurisen.

Han blev 2 May 1812 gift med Thomas Ørnsens Da-
tter i Gjessø. Han fældte 8 August 1789. Anne Andersdatter
overdrog sin Gaard til de to unge ved Skode af 13 Januar 1815
mod en tilbuesum af 1900 Rigsbankhalaler. Den indehold-
tes den forhen nævnte Guld til Kongen 717 Rdl 2 1/2 Skelling,
der nu opførs som Guld i solo til Kærneværdi 1344 Rdl 4 1/2
Rdl. Rentene deraf skulde i Hovedeti belæg paa Håndeborg
Amtstue. Resten af Tilbuesummen 555 Rdl 1 1/2 Rdl Kærne-
værdi erklares i Hovedet at være beladt. Skødet nævndes, at den
af Laurids Pedersen koble Kongeliede fulgte med i Hovedet,
og at Anne Andersdatter skal have Aflagt i Gaarden.
Lange kom hun ikke til at nyde Aflagten. Hun døde allerede

I) Kendeskavnen var Johanne Thomas datter. Yngrene var gæst
med virkelig værdi, derfor bruges Ordet "Kærneværdi".

13. Decembers samme dato. Hun havde haft som Formyndter
Gårdgæves Niels Jensen i Ry, der optrædte for hende under
Stiftessagen, og som Medunderskrivere af Skatet.

55

Det yngste af Birnene, Jens Laursen var 22 Hærgammel,
da Broderen Rasmus holdt Bøgslup med Johanne fra Gjesso.
Thomas Sørensen havde en Datter, Kirsten Sørensen, foruden
Johanne, og hun fødtes 13. juni 1802. og var alltsaa ontrænt
10 Hærgammel, da Søsteren holdt Bøgslup og kom til Ræ-
strop. Thomas Gjessos øvrige Birn var døde som smaa.
Han var født 1761 og hans Kone Anne Christensdatter var født 1763
De blev alltsaa nu efterhaanden hen paa Alderen, og Jens i Ræstrup
sao efter deres lille Kirken og omverotto. Fortet Under desfor, at
disse to, da hun var blevet 19 års, holdt Bøgslup den 10. Aug
1821. Naturligvis fulde Gaarden i Gjesso, og Thomas og Konen
kom paa Højsigt. Hundede 1836 og handide 1837. Jens Laur-
sen og Kirsten i Gjesso munder endnu for det onget Skalme-
ri og mange dojer, som især hører frembragte.

Ombret samtidig med, at Ræstrupbønderne blev Selv-
re og fik fri Raadighed over Skovområdet begyndte de at komme
tusindvis eller tusindstue i Huse der byggedes, især i Ræstrup
Skov. Det var især Frakemand der slog sig ned i disse Huse
med deres Familie, og derved fremkom en ny Fæsteland, og der-
med blev aabnet Vej til Livsmuligheder. Gårdmændene
fik ny Indlejlighedsbilleder, idet Lægerne betalte Legeafgift og ydede
Arbedydskraft til Gaardens Drift, særlig i Høsting Ålet, og desuden
fik de Afstning af den betydelige Masse af Bogetra, som brugtes
til Skoekollivningen. Den Skovgrænsen rykkede rigtignok der-
ved langere mod Nord. Skovarealet blev mindre og Agernar-
kens større. Dette betragtedes i de Tider som Fremgang.

Hjørring Rytterdistrikts
Ståleprisbok 1725—1731.
28/1730. — Folio 349.

58

Skifte efter Mette Nilsdatter, død
20 Aug 1730. Hun var Anders' Sø-
dersens Hustru af Ræstrup.

Udtog af Skifteforretningene, gengivet omrent i Nielssens
Skrivemæde.

Ved Skiften var til Sledø Enkemanden Anders Pedersen paa eg-
ne Vogne og Anders Pedersen af Hjørringdal, som var Birmeris
Sødsundeborn paa Hjørring Søde. I Rytterdistriktsfjendesellos-
ingen af hendes Slægt. Børnene var følgende 4:

Kirsten Andersdatter	—	—	18	st gammel
Maren Andersdatter	—	—	6	—
Kirsten Andersdatter	—	—	4	—
Peder Andersen	—	—	1½	—

Anders Pedersen opgav, at han havde Kølesparler af Sels-
egyrtigheden i et Rø koldet Elbæk i Krøgelelund Sogn og det
vurderedes til 20 Rigsdaler. Han opgav at skiftebeträkten sæ-
ledes: Til Anders Pedersen af Hjørringdal Mdl 1712, 3. Til Kier-
sten Pedersdatter af Frønder 3. Rdl. Til Peder Pedersen af Frønder
1. Rdl 3 f.

Børs Vurdering mænt var Peder Nielsen og Thommas Kiel-
sen, begge af Gjesso — Mark: 1 Statedaler, som veder regnes med
her, var 14 Mark.

Kredboet

Sølv.

1 Dager, vejede 6½ Lod	—	—	—	—	4 Rd 3 f 8 β
2 smaa do vejede 3 Lod a 3 f	—	—	—	—	3 — 3 —
10 Sth Skeer, vejede 1 ff	—	—	—	—	24 — • —
1 Solvske vejede 6 Lod	—	—	—	—	4 — 2 —

Tin.

8 Fadé, vægde 1 Læspund 3 8/8 a 20 1/2	- - - - -	5 Rd. 37 1/2 3
8 Tallerkaner, vægde 4 1/2	- - - - -	2 - - 1 -
1 Flaske, vægde 6 1/2	- - - - -	1 - 2 - 1 -
2 Potter, vægde 3 1/2	- - - - -	1 - 1 - 1 -
1 Pagl. 1 Smørstrøk og en Surse	- - - - -	1 - 8 -

Kobber.

1 Bryggekedel, vægde 2 Læspund a 8 1/2 8/8 1/3	- 2 - - -
1 Brændevins kedel, vægde 3 1/2 Læspund	- 2 4 - 2 - -
1 gammel Bryggekedel, vægde 1 Læsp. 3 8/8	- 6 - 2 - 4 -
1 gammel Ægerrild, vægde 1 1/2	- 6 - 3 - 1 -

Messing.

1 liden Kedel	- - - - -
1 Fyrfad	- - - - -
4 Dyseslager	- - - - -

Jerntøj ("Jernfang")

2 Uldsahe	- - - - -
3 Gryder	- - - - -
1 Pande og 1 Rist	- - - - -
1 Skrygtern	- - - - -
1 Stædtang	- - - - -
1 Skorstenslenke	- - - - -
En 2. Læspunds Bismer (- legte)	- 1 - - + -

Stentøj.

2 Fadé	- - - - -
1 Krus med Tinlaag	- - - - -

⁹ Surse eller Surken sværer omkring lit. Asjet i Nutidens

Glas:

2. Bourdillier (= Flasker) — — — — Rd. af 128

Blik.

1. Rivetjern — — — — -+--+-+4-

Bøger:

4 Salmebøger — — — — -1-1-+-

1 gammel Bibel — — — — -3-+-

2 andre Bøger — — — — -+3-+-

Tørværter:

1 Egebord med lukket foot — — — — 2-+--

1 dito med aaben foot — — — — 1-2-+-

1 gammel dito — — — — -+1-+-

1 Dragstol (maaske 1800's tæte Dagstuepaa) -2-+-

1 gammel øge Håndeskab med 4 Lægger -2-2-+-

1 lidt øge Håndeskab med Læss -1-2-+-

1 dito -1-1-8-

1 gammel lang øge Melkeskab -+2-8-

1 dito -+2-1-

1 Klædeskab med 2 Længer -+3-+-

1 øge jernbundet Kiste -8-+-

1 stor dito -4-+-

1 mindre dito -2-+-

1 dito -2-2-+

1 Cirkue Skrin (?) -1-+-

1 gammel dito -+8-

4 store -+2-+-

1 stor øge Bryggekær paa 4 Sønder -2-2-+

1 gammel dito paa 3 Sønder -+1-2-

1 dito paa 1½ Sønde -1-2-+-

1 mindre dito -+2-+-

1 gammel Øre Ballie	- - - - -	Rdl. f 80
2 hele Øltender	- - - - -	2 - - - -
1 Halvtender	- - - - -	- - - 3 - -
1 Vinanker	- - - - -	- - - 1 - -
1 dito	- - - - -	- - - 1 - -
2 smaa Bimpler (= smaa Anker)	- - - - -	- - - 1 - 4 -
1 Hørne og 1 Bøtte	- - - - -	- - - 1 - -
10 Stk. Sibötter	- - - - -	- - - 1 - 14 -
1 Slippe (lille Spand med Skæft iden ene Side som Haandtag)	- - - - -	- - - - - 3 -
1 Trug	- - - - -	- - - - - 4 -
1 Selde og 2 Solde	- - - - -	- - - - - 1 - -
1 Saltkar	- - - - -	- - - - - 6 -
2 Grynjerdinges	- - - - -	- - - - - 8 -
2 Gul Kokke (= Spinderokke med Gul)	- - - - -	- - - - - 4 - -
1 Frashal	- - - - -	- - - - - 2 -
1 Haandkvern med Tilkør	- - - - -	- - - - - 3 - -
1 rund Bing	- - - - -	- - - - - 1 - -
1. Deggtrug	- - - - -	- - - - - 12 -
1 Ege Heste	- - - - -	- - - - - 2 - 2 - -
1. Bøde (smaask: Boje dito)	- - - - -	- - - - - 1 - - -
1. Ege Bing 3 Ids	- - - - -	- - - - - 3 - - -

Senge og Gangkleeder.

En Stolpeeng med Blaat Omhang - - 3 - - -
Deri var:

1 Blaastribet Undertyne	- - - - -	1 - 2 - -
1 Olmerdugs blaastribet Overdyne	- - - - -	1 - 2 - -
2 Bolster Hovedpuder med Vær	- - - - -	1 - - - -
2 Korgarns dagener	- - - - -	- - 3 - - -

1) brug til Brandevin. 2) Hasse til Opbevaring af Horn
3) Egentlig: Ulmerdug: Bomuldsbolster, kipret, breskafflet
tævælv, bredstribet Bomuldsstof til Vær.

1. Ege Seng med Syverelva's Himmel - - - 2 Rdl. f. B 62.

Der var:

1 ulden Vædmels Dyne - - - - - 1 - 8-

1 Bolstes Hoveddyne - - - - - 2 - - -

2 uldne Suder - - - - - 2 - - -

1 Olmerdugs Overdyne - - - - - 1 - - - -

2 nye Hørgarns Lagenes - - - - - 1 - - - -

Ene Ege Stolpeseng med Ege Himmel

og Conkang af hyummegjort Tøj - - 3 - - - -

Der var:

1 gammel Vædmels Dyne - - - - - 2 - - -

1 Suder - - - - - 12 - - -

1 ulden stribet Overdyne - - - - - 2 - 8-

1. Blaargarns Lagen - - - - - 1 - - - -

J. Pigenes Seng var der i alt for - - - 2 - 1 - 1

J. Drengens (= Karlens) Seng for - - 1 - - - 1 -

J. Histerne fandtes

2. Fædehynder af hyummegjort Tøj - - - 1 - - - -

2 s maa Stolehynder - - - - - 1 - 8 - -

1 dolo - - - - - - - - 1 - - -

1 Dreyels Dug - - - - - - - 2 - - - -

J. salig Hones Gangklæder.

1. sort blædes Hjole - - - - - 4 - - - -

1 dito af hyummegjort Tøj - - - - - 3 - 2 - -

1 brun Hjole af hyummegjort Tøj med

3 Blvknapper - - - - - - - 3 - - - -

1 brakbulort Hjøjt - - - - - 5 - - - -

1 sort hyummegjort dito - - - - - 2 - 2 - -

1 blaa dito - - - - - - - 1 - 2 - -

J. Saaledes belegraedes altid en afslid.

1 Cartyns Nathjole med Solhægte	- - - - -	Rdl 34	+ 3	63.
1 sort Rækkes Vorphlade	- - - - -	-	- 1 -	-
1 dito	- - - - -	-	- 1 -	- 4 -
1 brun blommet Troje	- - - - -	-	- 2 -	-
1 rød Blædes Troje med Solknapper	- - - - -	-	- 1 -	-
1 brun Troje af høengjort Tøj	- - - - -	-	- 3 -	-
1 Smorlør med 7 Par Solvsmaller	- - - - -	-	- 1 -	-
1 sort Faft	- - - - -	-	- 2 -	12 -
1 sort blommet Hæ med Døde Soler Knaplinger	- - - - -	-	- 1 -	-
1 rød blommet Hæ med sorte Knaplinger.	- - - - -	-	- 3 -	-
1 Par Håndskar	- - - - -	-	-	- 8 -
2 Larreds Forklæder	- - - - -	-	- 1 -	-
2 Halsklæder	- - - - -	-	-	- 2 -
1 Par gamle Sko med Solspander	- - - - -	-	- 2 -	8 -
1 Par Søller	- - - - -	-	-	- 10 -

Udboet.

Bæster.

1 brun Hoppe 18 Åar	- - - - -	-	6 -	-
1 sort Hest 11 Åar	- - - - -	-	8 -	-
1 brun Hest 7 Åar	- - - - -	-	10 -	-
1 ? - do 5 Åar	- - - - -	-	10 -	-

Kvæg

1 Par sorte Slude 4 Åar	- - - - -	-	13 -	-
1 dito	- - - - -	-	3 -	2 -
2 sort hylmede Ugnriod	- - - - -	-	8 -	1 -
1 sort dito	- - - - -	-	4 -	-

¹⁾ Katten er larredsvævet Romuldsgjordet paabrygde brogede farver. ²⁾ Groft Ykafflet Uldestof, vævet af Halokningarn. ³⁾ Glat larredsaagfigt vævet Sikkelsøj, af høgt, spundet Silke.

1 sort dets (Ungnød)	-	-	-	-	3 Rd. f. 13
1 Blægrøinet dts, Ctar	-	-	-	-	5 - - -
1 Sorthjelmet dts, Ctar	-	-	-	-	4 - 2 - -
1 dets. 3 tar	-	-	-	-	6 - 2 - -
1 mørkblækket dts 4 tar	-	-	-	-	6 - - -
1 sort Krue, 2 tar	-	-	-	-	3 - - -
1 Studekalv	-	-	-	-	1 - 3 - -
56 Fær a 3 f	-	-	-	-	42 - - -
14 Lam a 1 f	-	-	-	-	3 - (2) - -
2 Svin	-	-	-	-	3 - - -
3 Grise	-	-	-	-	1 - 3 - -

Vogn og Plov Redskaber

1 Vogn med Tælkør	-	-	-	-	6 - - -
1 dets	-	-	-	-	4 - - -
1 vingere dets	-	-	-	-	2 - - -
1 Plov med Tælkør	-	-	-	-	1 - 2 - -
1 Hæve	-	-	-	-	2 - -

Redskabsbøj

3 Økser, 2 Baandknife, 3 Hæve og 2 Søve	-	-	2 - 3 - 4 -
3 Spigebor, 2 Kolær, 1 gammel dts 2 Gra-			
vespader, 1 Hammer og 1 Song	-	-	2 - 2 - 12 -

Horn i Ladet.

16 Træer Rugg a 4 Skp, er 8 dts a 8 f	-	-	16 - - -
6 Træer Bøg a 4 Skp, er 3 dts	-	-	4 - - 8 -
10 Fræver Hæve a 4 Skp, er 5 dts	-	-	3 - 3 - -
5 Læs Boghvede a 1 dts, er 5 dts a 5 f	-	-	6 - 1 - 1 -

○ Talt 414 Rd. 2 f. 13 f

Overført Books Midler - - - - - 414 Rdl.27.13 Ø 65
 Selvregrettigheden i Elbat - - - - - 20 - - - - -
Talt 434 Rdl.27.13 Ø

Efterat Enkemanden Lød, Begravelsesomkostninger, Ud-
 giller til Skiftenitten og Guld blev brudraget, var der som andre
 velod til de 4 Børn tilbage 131 Rdl.148 Ø. Kver Løderlød
 blev 26 Rdl.17.1% Ø og Broderlødder blev 52 Rdl.27.3% Ø.

Handerborg Ryttedistrikts-
 Skifteprotokol 1754. d. 5 Nov.

Skifte efter afledte Peder Petersen, Ræstrup,
 Kans' efterslæbte Enke var Hærsten Ni-
 elsdatter. —

- Der var 2 Sønner og 4 Døtre, nemlig
 1) Niels Petersen, gift og boende i Gjessø.
 2) Jens Petersen, 22 år.
 3) Hærsten Pedersdatter, gift med Jens Christensen i Hedebygaard.
 4) Anne Petersdatter, gift med Laurids Petersen i Ræstrup.
 5) Hærsten Pedersdatter, 19 år.
 6) Gertrud Pedersdatter, 14. år gmt.

Books Registrering.

Kobber.

1 Kobberkedel	- - - - -	6 Rdl. 4.13 Ø
1leden dito	- - - - -	1 - - - - -

Messing.

1 Messing kedel	- - - - -	4 - - -
1 Par Lysestage	- - - - -	3 - - -
1 Fyrbakkhen	- - - - -	1 - - - -

Tin.

3 gamle Tinfadde	- - - - -	+ Roll 44 - 8
9 Tinstallerhener	- - - - -	- 5 - -
1 Smørkeske	- - - - -	- 1 - 8 -
1 Skål	- - - - -	- 1 - 2 - -
1 Sosirkel	- - - - -	- - - - -

Glas og Stentøj.

1 Stenkrus med Tinlaag	- - - - -	- 1 - 8 -
2 Bourillier, Flasker	- - - - -	- - - - - 12 -
2 Glas	- - - - -	- - - - - 8 -
4 Stentallerhener	- - - - -	- - - - - 6 -

Ternlang.

1. Jongroyde	- - - - -	- 4 - -
1 mindre dito	- - - - -	- 2 - -
1 Hækklumme og dito Ske	- - - - -	- 1 - -
1 Rist	- - - - -	- - - - - 12 -
2 smaa Sandør	- - - - -	- - - - - 14 -
1 Træfadog/ Madgaffel	- - - - -	- - - - - 8 -
1 Vognlanke	- - - - -	- - - - - 8 -
2 Skorstenslanher	- - - - -	- 1 - 8 -
3 Økser	- - - - -	- - - - - 4 - 8 -
4 Baandknife	- - - - -	- - - - - 2 - -
2 Søve	- - - - -	- 1 - - -
1 Hæggeon	- - - - -	- - - - - 4 -
1 Spugibor	- - - - -	- - - - - 2 -
4 Knøve	- - - - -	- - - - - 3 - -
2 Kolær	- - - - -	- - - - - 5 - -
1 Skarckniv (Takkelskætskniv)	- - - - -	- 0 - 1 - 8 -
1 Hammar	- - - - -	- - - - - 4 -

Fra varer.

1 Eggetrasbord med Eggetrasgod	1.812 kr. 8
1 Eggetras rundt Bord	1 - - -
1 gammeldags udhugget Skab	3 - - -
1 dito af Fjoretræ	1 - 2 - -
1 mindre dito	1 - - -
1 gammel Habskele uden Læs og Hengstet	4 - -
1 jorrbundet Skrin	1 - 1 - -
1 Vognskrin af Fjoretræ	2 - - -
1 lidet Skrin	1 - - -
1 gammel Logibank	1 - -
1 lidet Stol	12 - -
2 Hringstole	1 - 8 -
1 slot Broggekær af Eg	2 - - -
2 smaa Baller	3 - -
3 Stripper	12 - -
5 Schær	- - - -
1 Drift Brug	4 - - -
1 Ege Habslonde	5 - - -
1 mindre dito	3 - -
1 Ankær	1 - - -
1 dito	12 - -
1 Harne	10 - -
1 Eggetras Bing	2 - - -
2 Dusin Træallertener	- - - -
1 Dreyclad	2 - -
24 Eggetras Øjel	4 - - -

Seng og Gangklader.

1 halv Eggetras Sengested	1 - - -
2 ny Omendugs Dynner	3 - - -
2 gamle Bolster Dynner	2 - - -

2 Hovedpuder	- - - - -	1 Rd. 4. β	68.
1 Par Borgars Ligner	- - - - -	4 - -	
1 stabel Sengeklade	- - - - -	1 - -	
1 gammelt Omheng	- - - - -	4 - -	
2 Pudehynder	- - - - -	3 - -	
1 Dreylsdug	- - - - -	4 - -	

Den salige Mand's Gangblader.

Havde han udi sit yderste bortgivet og delt
indellem sine levende Sønner

Børster.

1 skimlet Hærplag i 3 ^{de} Åar	- - - - -	4 - - - -	
1 sort Hestplag i 4 ^{de} Åar	- - - - -	5 - - - -	

Femor.

1 blaaelymet Ho 5 Åar	- - - - -	5 - - - -	
1 sort dito 5 Åar	- - - - -	5 - - - -	
1 sortlymet dito 12 Åar	- - - - -	3 - 2 - -	
1 hvid Kvie	- - - - -	4 - - - -	
2 blakkede Stunde i 30 ^{de} Åar	- - - - -	10 - - - -	
1 blakket Kviehals	- - - - -	1 - - - -	
1 Studehals	- - - - -	4 - - - -	
2 mindre dito	- - - - -	1 - 2 - -	

Faar

5 Jaar	- - - - -	2 - 2 - -	
5 Lam	- - - - -	1 - - - -	

Svin

2 Grise	- - - - -	1 - - - -	
1 gammel Ugør med gammelt tilbehør	- - - - -	1 - - - -	
Talt	95 Rd. 4. f. 12. Ø		

Enkens Laugvæge var hennes Brigerson Jens Christensen
af Hedegaard

69.

Enken ved Laugvæge gav tilkende at der var i Behold
af den øvr., som hun i hennes Mandes levende Leve var tilfalden
etter hennes afdøde Broder Torben Rudestrup formig Tidl =
mægling hos Regimentskriveren ved Frederiksborg i Sjælland
var tilfalden - - - - - 100 Rdl. f. β

Tilsammen 195 Rdl. 47 12 β

Derimod:

Regimentskriver Moldrup fordrade af resterende Af =
giller til Hassen, som Enken har pådraget sig af
den anden Gaards Brug, som hennes Mand sag ved
Afskælsen har reserveret, og som ikke kunde nægtes.
1753 af Landgilde - - - - - 1 Rdl 2 4/13 β
1754 Januar Kvartal - - - - - 5 - 1 -
- - Hornslabø Penge - - - - - 2 - 9 -
- - April Kvartal - - - - - 3 - 1 - 11 -
(?) 3 Rdl 17 11 β

Desforuden er af Enken blevet indfriet hennes
afdøde Mandes udgivne Bavis, dateret 11. juni
1752 til Hr. Kammerraad og Regimentskriver
Moldrup for Laan af rede Penge - - - - - 20 - - - -
Madame Haunstrup ligesaa blevet betalt for be =
komme Vare i den afdøde Mandes levende Leve =
ler Kvittering af 12. Mars 1754 - - - - - 10 - - - -
Til Hr. Poul Spild i Them (Fogesupræsten) rede Pen =
ge for den afdøde Mandes Digræddiken er blevet
betalt - - - - - 12 - - - -
Laante Penge i Gaarden af Niels Rasmussens Husetr. ligesaa
i Mandens Tid, beladt - - - - - 6 - 4 - -
Enk Baltesær, genmed i Gaarden: en Bohusmand, havde et
Slgodekorende fra Mandens Levetid - beladt - - - 6 - 4 - -

Hans Nielsen, Høleholder i Holstebro for bekomme	
Vaser i Måndeni Ejd	6 Rdl 4 f. 8
Kørredsbriver, Enken i Vinding ligesaas	1 - 4 -
Friederich Ebenhorts i Korsens for bekomme Hø i Man.	
dens levende Lise, men nu es belæll	- 3 - 1 -
Hans Snedker i Them	- 2 - - -
Niels Logager i Them	- 4 - -
Sønnen Jens Pedersen, læante Pinge	- 8 - - -
Til addskillige, en og anden, er blevet betalt for bkhns. met i den afledesleveld, men som tilslægtlig heds	
Skjeld ikke i specialitet blandt anføres	- 4 - 3 - -
Enken har givet, da drægten var indkommen.	
Dobrene saa vel som Sønnerne hver 3 Rdl	- 18 - - -
Enigen gjorde Paastand paa at syde forlodt lid hendes Begravelse og jordfærd, ligesom han dels	
Handskevisligin har kostet	- 8 - - -
Skiflets Bekostning med stemplet Papir og for samme's Beskrivning anføres lidt det mindste	- 4 - - -
Vedere blir ikke fortalt	

Summa Bevilling 115 Rdl 4 1/3

Ved Likvisitation befindes at blive til Deling - paa Grund
af at Sønnen Niels Pedersen og de to Sønsgenrers Erklæring om, at
de forlodt hør bekommet fuldkommen Vedslag for, hvad der var
ved Deling hunde tilfælde dem -

Imellem Efterlevensken og hendes 3 uuforsørgede Børn
80 Rdl 3 f. 1/3

Hvoraf Moderen tilkomme halvdelen som er 40 Rdl 1 f. 8 1/3

Sønnen - - - - - 20 - - 1 1/4 -

Hvor af Dobrene - - - - - 10 - - 8 1/4 -

Enken med dengang underhincs: Hans Christian Nielsen - Jens Christensen
Som Skifteformelle: Nielsdrup - Paa Rettens Vegne: Gundersen
Paa ejne Vegne: Niels Pedersen og Jens Pedersen. Paa en Rektus og sonn
Tormynde for hendes to Sønre: Laurids Pedersen.

Jynding-Vrads Herredes
Skifteprotokol af 26. Juni 1810
Folio 223 og 243.
Protokol 1803-1821.

71

Skifte efter Laurids Pedersen
død den 12. April 1810
i Ruestrup.

Skiflet var — da alle Arvinger var myndige — foret af den bortdødes Sonnebor, Laurids Pedersen i Lovdal, hvis Fader var af Laurids Pedersens første Egeskab, og som alt forhen for 1½ e 2 Års siden er bortdød. Den afdødes Enke Anna Andersdatter med antagne Langvæge, Gaardmand Niels Jensen fra Ry var tilstede. Den afdødes Arvinger er af Egeskab med hani første Hustru
D) Seder-Laurisen, var Gaardmand heri Ruestrup, er død, som følgesamt, f. 1½ Års siden og efterladt sig Børnene:

- a) Laurids Pedersen, Gaardmand i Lovdal, myndig og nærværende.
- b) Seder-Pedersen, 25 Års gammel, er Soldat og ligger ved andet ydste Regiment og for nærværende sid paa Langeland.
- c) Johannes Pedersen 20 Års gammel, og som ogsaa var nærværende.
- d) Anne Pedersdatter, gift med Gaardmand Seder Christensen takket heri Ruestrup, der mødte paa sin Hustrus legne.

Et at iagttagte den fra vorende Arving Seder-Pedersens Farvog som Kurator for Johannes Pedersen blev beskæchet Broderen Gaardmand Laurids Pedersen i Lovdal og denne paalag sig dette —
Egeskab med Enken havde Laurids Pedersen Børnene

- 2) i Andens Laurisen, som er myndig

3) Peder Laursen, 23 Aar gammel.

72

4) Jens Laursen, 20 Aar gammel

5) Anna Lauridsdatter, gift med Gaardmand Jens Christen-
sen Asklev i Thørn, der var nærværende paa Hestrians Vogn.
og han blev tillige beskikket som Kurator for de to min-
dre arige, hvilket han påalogsig.

Enkens Laug var en levende til Protokollation et Aftale, ud-
sledt af hennes Fædren af døde Peder Laursen den 26. April 1783.
og han formente, at bemeldte Peder Lausen havde erholdt Et-
derlag for den tov, han i sin Tid kunde vente efter sin Fader, hvil-
ket hvilket Aftaledet beviske, og troede derfor ikke, at bemelde Peder
Laursens Birn kunde forudsagen tov i Post. — Bemelde Af-
tale blev mordtaget til Protokollation og lyder, som det er indført
fol. 229 p. t. i L. B. — Laurs Pedersen fra København forlangte sin Ret,
og begærde ikke mere eller andet, end han var berettiget til,
og Peder Christensen stakler (fra Hestreich) paa sin Hestrians Vogn
gentog det samme, ligesom de begge tilføjede, at de forlangte, at
Slipperetten skulde sige dem, hvad Ret var. — Da ingen havde
mere i den Henseende at fremføre, blev afgivet saadan Kendelse.

Væl viser det fremlagte Aftale fra Peder Lausen i Ra-
shøj, at han har erklæret sig fornøjet og betalt for den
tov, han kunde tilkomme efter bemelde sin Fader,
men da denne Birn nu er død, og han paa den Tid, Af-
taledet blev udsat, ikke havde Rettighed til tov efter
sin Fader, som endnu den Tid levede: saa kan han
ikke betage sine Birn ved det Aftale den Anvættig-
hed, som Lovgiveren har bestemt for den, da toven
først er falden mere end 1. Star efter deres Faders Død.
Ved Lovens 5-2-51. tot. (so) det bestemt, at ventende

"Tro hværen maa salgsseller paa sættes, og det er afgjort
 "uden foral virk, at et hvort Aftale, som udstedes forent
 "Tro lades - - - (ulæsligt Ord) er at betragte som et Salg
 "af ventende Tro, men ligesom Loven har paalagt et Barn
 "at føre til Skønnet ved Skifte, hvad Faderen sarskelt har gi-
 "vet ham i - - (ulæsligt) - - fandt Skifternet det dog bil-
 "ligt, at afdøde Fader Laurnsens Børn hørtes i deves Troden
 "Ium, som de enten tilstaa elle Enken og øvrige Trovin-
 "ger lovde; sig benvier, at afdøde Fader Laurnsen har facit i
 "Tro, og som ved Aftaledets Udstedelse blev opgjort og bereg-
 "net, thi da Aftaledet for den Ufuldkommanked, at Ium-
 "men ikke er næmet deri, endskindt saadant efter Stem-
 "pelpapir forordningen var en Formodenhed, saa var Skif-
 "teretten ikke i Stand til at vide, hvor meget eller hvor li-
 "det den afdøde havde behømmet, hvorfor saadant ved
 "Erklæring ellers lovligt Bavis maa udgøres. Skulde deraf
 "udkomme, at det stempledte Papir var for lidet, forbeholdt
 "Skifternet Hans Mayeslets Ret i den Henseende og at
 "indsende samme til Omstempeling i Rentekammeret.
 "Paa disse Grunde blev herved eriglet, at afdøde Gaard-
 "mand Fader Laurnsens Børn er berettiget til at arve
 "den Lod, som deres Fader som Bon hunde tilkomme
 "efter nu afdøde Laurns Fadersen i Ristrup, dog at den
 "hørtes med den Kapital, som deres Fader efter det
 "fremlagte Aftale bevisligent maatte have modtaget
 "og samme derimod regnes Boet som udestaaende Lod.
 "Legt. Enken og Laugværgen samt hennes egne Børn
 "forbeholdes deres lovlige Ret overfor den afgagte Hen-
 "delse.

Derefter blev Enken, samt alle tilstedevarende Arvinger om-
 "ge undt, at der her i dette Bo er det særige tilfælde, at Gaarden
 "tilligemmed det meste af Ind- og Udboet samt alle Heslene und-
 "tagen en, saaib nogle Lam m. m. ble fortalt og omkønne i

Idebranden, hvor Manden Lauris Pedersen og saa fandt sin Død,
og at der ikke paa Øjeblikket ble holdt Skifte, fordi Enken stod
i den Formening, at hennes af døde Stedsons Afhånd sikrede hende
for hans Dørs Præstation. Nu havde hun dels inkøbt en Del paa
neden Bohave og Besættning, dels opført nogle Bygninger, hvilket
all formodedt Sidernes overdrivne Priser havde kostet meget betyde-
ligt, hvor til hun dels havde gjort Gold og dels laant Penge, men
da kendes Fortagender, siden Mandens Død egentlig ikke bor
komme Boet til Udgift eller Fordel, og at de store Regninger
for Bygninger m. v. kunde opvække Mistivit hos hennes Sted-
sonis Børn, saa for i alt at have dette bestemtes, at hvad Lössere,
Enken har i indkøbt eller Bygningerne sum har opført, bliver
Boet aldeles uvedkommende, og her vurderes blot, hvad Lössere
og Kreaturer, der blev reddet fra Idebranden, samt
Gaardens Ejendomme og Brandhjælpen med hvad videre,
Boet maatte have tilgode og til Indtagten kan beregnes. Ef-
ter saadan Forming og opkøring ble Verderingen fremmet
og udvaldt som følger:

Iden ydersle Huue.

1 gammelt Eskebras bord	2 Rd. 4 - 8
1 Hobber Fjerdings kedel	12 - - -
1 slot Messerig kedel	3 - - -
1 mindre gammel dito	1 - - -
1 stor Jerngrøde	3 - - -
1 mindre beskadiget dito	2 - - -
1 Ollørde-ogen stor gammel Egetras skæle	4 - - -
1 Stol	2 - - -
3 Skorstens lanker	1 - - -
1 Hdklemme og 1 Hdskoul	- - - 1 - -

Iden anden Huue.

1 Egetras Skatol	20 - - -
------------------	----------

1 Egelæs Histe	10.Rd.	75
1 rød Olmerdugs Overdyne	12	- - -
1 rød og grøn Olmerdugs Dyne	7	- - -
1 gammel Olmerdugs Bredsel	1	2 - -
1 Egelæs Hat	2	- - -
1 dilo Hat	2	- - -
1 Histe	2	4 - -

J. Kostalden.

1 sort hylmet Ko, 8 Star	16	- - -
1 sort Ko, 8 Star	20	- - -
1 sort hylmet dilo, 5 Star	18	- - -
1 graahylmet dilo; 5 Star	18	- - -
1 graahylmet dilo, 9 Star	20	- - -
1 dilo, 8 Star	18	- - -
1 hvid Kvie	14	- - -
1 graa dilo	10	- - -
1 graabrogot Tyr, 2 Star	12	- - -
1 hvid Stuud i 2 del Star	12	- - -
1 graa Kvie	6	- - -
1 rødbrogot dilo	6	- - -
2 graabrogede Kvies	16	- - -
1 rødbrogel dilo	7	- - -
1 sort Hest, 8 Star	100	- - -
1 So	8	- - -
15 Saar og 1 Lam	37	3 - -
1 beslagen Vogn med Spælle	50	- - -
1 gammel beslagen Vogn	20	- - -
1 Jernplov	8	- - -
1 Jord	- -	1-8-
1 Jerngreb	- -	1-8-
1 vindown (Hakkelovn)	30	0 - -

1 Bilaggerom	16 Rdl. f. β	76
1 Dyseslæge	3	- - -
2 Kobberbrægte	1	- - -
1 Messing Dørslag	4	- - -
1 slort Tinfad	1	- - -
5 Tintallerkener	2 - 3	- -
	<u>544,80</u>	Rdl. f. β

Endel af Hædebranden sammenløben Løvog Enke 1 - - -
 Videre Løsøre forsikrede Enhen, at der ikke var af døde blev
 reddet fra Hædebranden, men Ejendommen var indholt,
 Skødet var ikke tilstede, men løn hos Legionsmannen Jens
 Christensen i Thun-Harthornet er et her og eng 3. Et. 6 Skpr.
 2 Et. 2 Alb. Skovsyld 7 Skpr. 1 Et. 2 2 Alb. Jordene dertil
 med sin betydelige Skov og Brændelysper (Brændeaforsik-
 rings summerne) til at opfør Bygningerne er 1140 Rdl.
 blev vurderet for den Kapital 5000 Rdl. f. β
 Enhen og Laugværgen forsikrede, at der ikke blev reddet
 Sønge fra Hædebranden, og at den af døde ikke havde no-
 get udestaaende eller tilgode hos nogen, altsaa er Boets
 fulde Indlægt 5544 Rdl. f. β

Som Geld paa Bod angav Enhen, at der indestaaer til
 Hans Huse late Kasse halve Hobearm af Gaardens første Jord-
 kol, hvilket hun ikke kunde opgive, da Skødet var prævarende.
 Efter tilspørgsel erklaerede Enhen med Laugværg og alle til-
 stedeværende Arvinger, at de var tilfredse med den paa Boet
 og Ejendommen satte Utholdering, saa Enhen overførte maat-
 le overladtes Boet. Laurids Pedersen fra Løvdal deklarerede paa
 egne og øvrige Arvingers Vægne, at hvad han salig af døde
 Fader havde modtaget i Uter og Sønge af hans af døde Fa-
 der Laurids Pedersen ikke beløb højere end til 150 Rdl., hvilket
 de saa fremst det var Pligt var villige til at hørte i den Lod

deres Fader tilkom, men i Fal'd Hændelsen passedes, skulde dette
Silbud være som ugyldt, thi han troede næppe, at hvad han
Fader havde faaet, kunde ansaaes til saa højen Sum. Enken
med Laugverge antog og samtykede ogsaa, at af døde Lauri Pe-
dersens (Tingskriven bør hærs kroet fejl. Meningen maa jo være: Pe-
der Laurssens) udbetalte tro ikke havde været mere end 150 Rigsdaler.
Skiflet blev efter vedkommendes forlangende udsat indtil videre,
da det foretages i Skifflættens Bopal og bemyndigede Enken
sin Laugverge Niels Jønson i Ry til at mødes ved Skifflættelin-
gen paa hende's Vgne, saa at all'hvad han foreslog skulde være
af samme Kraft og Gyldighed, som hun det selv havde foreta-
get.

Enken forbeholdt sig at fordre Godtgjørelse for Begravels-
lige mind, hvad hennes salig Mand's havde kostet, og vidstellers
ikke videre Udgift end den som er anført.

Skiflet henvaas sædtes til videre, og det i Dag passerende
blev med Underskrift slægfastet.

Datum ut. Supra.

Laugverge

Holst.

Niels Jønson.

(Herrskabsfogeden)

(egen Haand)

Som gift med Anne Pedersdatter —

Paa egne og minste prævarende

Peder Christensen

Broders Vgne, samt som Hu-

(egen Haand)

rator for den yngre Broder

Lauri Petersen.

(med fort. Pen)

Paa min Hustrus Vgne og som Hu-
rator for de to mindre aarige Sønner

Jens Christensen.

Som mindre aarige Sønner

(egen Haand)

Rasmus Lauritsen, Jens Lauritsen.

(begge med fort. Pen)

Som Ullerigheds og Vurderingsmænd

Niels Lauritsen.

Paa egne Vgne

A. Christensen.

Itndlers Lauritsen.

(egen Haand)

Skiflet fortsat.
18 Februar 1811.

paa Herreds kontoret i Broadsstrup.

Middt var: Laugværen for Enken, Gaardmand Kels Jørsen fra Ry
Den afdøde Børns Birn, — deraf middt Lauri Pedersen fra Lærdal paa
egne og Broreren Johannis Pedersens Ugore. — Peder Pedersen, der
nu er permitteret henne fra Regimentet. — saa og Peder Christen-
sen Asklep fra Ristrup der var i Øgteskab med Anne Pedersdatter.
— Børnene af 2^{det} Øgteskab var alene midt Rasmus Laur-
sen fra Ristrup og Jens Christensen Asklep i Them, der er i Øgte-
skab med Datteren Anne Lauridsdatter, og middt børnede
Jens Christensen Asklep, ligesaa Kurator for Konens 2 min-
draarige Brodre, og som befaldsmæglige for Broreren An-
ders Laursen.

Der paa opblestes det pas serede ved Registreringsforelæringen
til Uplysning for Peder Pedersen, som (for) var fraværende hvor-
efter Skifteformalleren (Herredsfogedet) forespurgte sig, om
nogen vidste videre til Boets Indlægt og Udgift, end der
var opgjort, omde var enige med Skifteforelæring, saa
Enken kunde beholde Boet efter Vurderingen. Alle ved-
kommende sklarede, at Enken kunde beholde Boet efter Vur-
dering, ligesom at de i ønske Skiflet slættet, og de vidste ikke me-
re end antoft til Indlægter og Udgifter, der ble alene at tillægge
27. Rdl for Ligekisten til den afdøde, samtid hvad Skiftemonkal-
ningerne kan blive, og således begrundes Boet disideret. Der er bla-
rede alle som myndige Hwinger, at de ikke forlangte noget Skif-
te udeladt.

1) Boets Indlægt er efter den passeret Vurdering - 3377. Rdl. f. + β

2) Da afdøde Peder Laursons Birn skal hentes da den tilkom-
mende over 150 Rdl, saa bliver en følge, at denne nu maa
ansføres til Boets Indlægt med - - - - 150 Rdl. f. + β

Summen af Boels Indlagt i alt — — — — — 5727 Rdl. 4/3

79

Den paa Boet hvilende Gæld og Udgift beløber følgende:

a. Dødsboets Ejendom endedesaa til Havis Møgestat.

Hasse den Sum — — — — — 7178 dfl 14 6/3

b. Ligkisten til den afdøde — — — — — 27 - - - -
744 Rdl 14 6/3

Dette Skiftes Bekostning blev, da Trøingerne inva-

gen Skiftebrev forlanger saaledes:

1/4 Etapden sum, som var til Deling — — — — — 48 - 5 - 3 -

Rivisjons kontrol 4/3 p. C. af samme — — — — — 16 - 1 - 12 -

Jæstidsreservets Fond af Skifte Sall — — — — — 6 - - - 11 -

Efter Forordningen af 8 Febr. 1810. 1/4 p. C. til Afdrags-

fondet af den Sum, som er til Deling — — — — — 24 - 2 - 12 -

Sognepogoden i Dueør — — — — — 2 - - - -

Vitterlighedsvidnerne ved Vurderingen — — — — — 1 - 4 - -

Boels Fænge Gæld og Udgiftssum — — — — — 843 Rdl 24 4/3

Tilbage bliver i Behold til delingen Sum 4883 Rdl 24 4/3

Hvilken Kapital deler forst i to Eige dele, da Enkens
Laugvæge erklærede, at hun af sine egne Børns Lod ingen Bro-
det lod forlangte. Der tilfaldet Enken Anne Troldsdatters det
halve Bo, og altsaa den ene Del, som udgør Summen.
2441 Rdl 4/2 3/3

Det øvrige halve Bo udloddes emellan den afdødes
Børn i 4 Brøderlodder og 1. Søsterlod, saaledes:

1) Den afdødes Son Peder Lauritsen, han Lod 542 Rdl 34 9/3
deri afgaar de 150 Rdl, som han havde levende Leie efter ud-
slektet Aftale has modtaget altsaa i ejer 392 Rdl 34 9/3
Hvilke udloddes emellan hans efterlevende
i 3 Brøder og 1. Søsterlod, saaledes:

- a) Sønnen Lauri Pedersen, Gaardmand i Loun-
dal en Brodedlod — — — — — 112 Rdl 1 f 123^b
- Ø) Sønnen Peder Pedersen, nu myndig, opbel-
dende sig i Lovdal, ligesaa en Brodedlod — 112 - 1 - 123-
- G) Sønnen Thomas Pedersen i Lovdal, mindre
aarig, ligeledes — — — — — 112 - 1 - 123-
- d) Datteren Birthe Peders datter, gift med Pe-
der Christensen Asklev i Ræstrup — — 56 - 1 - 85-
- Kaar nu her til legges den Kapital, den
afdoede havde faaet, og Børnene nu af =
kortes, og som er — — — — — 150 - - - -
- Saa udgør deris Faders Lod — — 542 Rd 3 f 95^b
- 2) Sønnen Anders Lausen, myndig, en Brodedlod 542 Rd 3 f 95^b
- Ø) Sønnen Pasmus Lausen, 24 Aar - ligeledes - 542 - 3 - 95-
- 4) Sønnen Jersi Lausen, næsten 21 Aar, ligeledes 542 - 3 - 95-
- 5) Datteren Birthe Lausen datter, gift med Jens Christen-
stensen Asklev i Them Søsterlod — — 271 - 1 - 173-
- C ————— 4883 Rd 2 f 4^b
- Som udgør den Kapital, som var til Deling.

Sønnesønnen Peder Pedersen blev sin Lod 112 Rdl 1 f 123^b
straks beladt af Enkens Laugvæge og meddelte han Hilf-
Levering. Alle de øvrige Tørringer selv, saavidt de var naraavende
og alle deris Befuldningligede erklærede, at de intid Præstegang
1811 betroede Enken deres Tøvelodde, icke hvilken ved Enkens
Laugvæge forbundt sig og hende til at indbetale enhver icke
Summa. Da alle Tørringerne er myndige, vokommer det
aldeles ikke Skiftetten, at de saaledes greditare Konen.

Enkens Laugvæge deklarerede, at hvis nogen Fordring paa Boet
skulde opstå imod Formodning, vilde hun desfor holde Skifflor-
valtene fri og sladestøs. Boet blev despaa igen til Enkens Raa-
dighed overdraget og Skiflet sluttet.

Dette passet blev som samtykt med Underskrift bekræftet.
Datum ut Supra.

Paa Enkens Vægne
Nils Jersén.
(egen Hånd.)

Holst.
(Hovedstogeden)

Paaegne og vor Broders Vægne
Lauri Pedersen
(med født Pær)

Paaegne Vægne.
Rasmus Larsen.
(med født Pær)

Som Kurator for ham og tillige paa hans 2 Broders og vores Hustruers
Vægne Jeris Christensen —
(egen Hånd.)

Før sin Avelod kutterende. Paa min Hustrus Vægne
Pedet Pedersen Pedet Christensen
(med egen Hånd) (med egen Hånd)

Som Vitterligheds vidnet
H. Holst. — Siernholm.

Protokollen har en tilføjelse - underskrift af Hovedstogeden -
gaaende ud paa, at Leummien foran 24 Kdl 27/12/9 - var
dobbelt for stor, og den betales Enkendet halve Tilbage. Taylor
laa i, at der var beregnet pro Centraal Enkens Led, men der
maatte hun beregnes af Strøngernes.

Som nævnt i det foregaende, forkommes Navnet Erik blandt Navneerne paa Mand i Them Sogn ved skriftlig Steder i 1600 Tallet. Detaldest, der hindejte er Erik Madsen, der va. Fæstebonde under Skanderborg Den i Salten i Tharene 1573 til 1588, maaske var han Fæster lange før, men 1573 er det første sted, fra hvilket der findes Fortegnelse over Mandene i Them Sogn.

Aar 1599 opgav Jens Jensen i Hjorteballe sit Gaarde af den Gaard, han til sin Alderdom boede paa, og han opløst den, som det hedder i Lemoregnshabet, for Erik Christensen, der ~~omarvistet~~ stammes han var fra Fæstebus. Efter almindelig Sprøgning i de Tider vid dettesige, at Erik Christensen kom til Hjorteballesy blev, fordel forstogift med Jens Jensem Datter, og fordelandet Fæstebonden i Hjorteballe. Ideone Skilling levede han til sin Død 1637 eller 1638. Hans Soke blev sidende valgpræst til ca 1680-81 1699, da Jens Peder Erikssen fik Gaarden i Fæste. Landsbylegvis var der forenede denne flere andre Scioner. Valgfolk var der en Fæstebonde Jens Erikssen i Them, som fik en Fastegaard i Them opført for sig af Ole Nilsensens Enke i 1644. Han levede i Them i 1684, og gik i Them under Navnet Jens Hjorteballe. Hvor lange Peder Erikssen levede, vides ikke, men han sad ved Gaarden i 1662 og man ske lange efter detsdor. Det kan med ^{sig} Landsbylegvis nævnes at han var Fader til Erik Pedersen, der føddes i 1657, og med ham er vi næst til den første Mand, der i det foregaaende indeer oppført som Ruestrupmanden Laurids Pedersens Bedste fader.

Slægtstavler.

Slægtstavle I.

81

Som Jørgen

Fader af Mads fra 1636-77.

Jørgen Sørensen
Gammelpræst i Skive fra 1618 f.f.

? Datter ?
gift med Christian Olufsen.
Gammelpræst i Roskilde ca 1600-1632.

Maren Christensdatter
gift med Rasmus Jensen.
Bastufar af Roskilde 1632-1661 f.

Lars Christensen
Fader i Roskilde 1614-1632.

Peder Lauridsen
født 1619 død 1697.
Fader i Roskilde.

Larsens Dørsen
Sønne i Roskilde 1645.

Maren Pedersdatter født 1672, død 1712.
Gift med Niels Kørsen 1688. Hustru født 1687 død i Roskilde 1722.
Et eneste barn af hende var Larsen Larsensdatter født 1689, døde Roskilde 1738.

? Maren Nielsdatter
født 1674 og gift 16714 med
Anders Frederiksen fra Syd, son til
Gamlefader i Løgum 1625.

? Larsen Nielsen
født 1686 og gift 1715 med
Karen Nielsdatter fra Brøndby
født 1689 og død 1758.

? Larsen Nielsdatter
født 1693 død 1766, gift 1719 med
Peder Porsen født 1689 og død 1757.

Anne Pedersdatter født 1730 og gift 1746
Gift med Ole Simonsen fra Hornum 1722
1724 gift 1742 og 1747 gift 1752 med Niels Ras.

Hans Pedersdatter - Niels Pedersen -
født 1722, gift 1748. fader 1723, død 1780
med Jens Christensen gift 1748 med Inger-
Jensensdatter i Frederiksværk
født 1723, død 1787.

Anne Pedersdatter
født 1727, død 1774
Gift 1752 med
Larsen Jønsdatter
i Brøndby, Løgum-Sønne

Tord Pedersen - Jens Pedersen - Gylden Pedersdatter
født 1727 gift 1752 født 1761
med Karen Nielsdatter
i Frederiksværk
Døde 1761.

Slaglstavle II. a.

35

Erik Christensen, fra Tøgstrup, landsgodtgiv. Son af Christen Lauridsen, Fader i Tøgstrup
Fæstebonde i Ørnbælle 1599-1637.

Peder Christensen
Fæstebonde i Ørnbælle fra 1648

Erik Pedersen
Fæstebonde i Tøgstrup, fædt 1648, død 7. 1. 1717

Peder Christensen
født 1673 og død 1700, Fæstebonde i Tøgstrup, gift med Anna Lauridsdatter i 1700, død 1741.

Erik Pedersen - Lidel Pedersdatter	Jørgen Pedersdatter	Anne Pedersdatter	Christen Pedersen	Laurids Pedersen	Holten Pedersdatter
født 1673, død 1700	født 1673	født 1673	født 1720, overdog Pedersens Fæstegård	født 1725, død 1782, gift 1742 med Anne Pedersdatter i Rønneby, Hørby Sogn	født 1723, gift 1742 med Lauridsdatter i Hørby Sogn, død 1773
Gift med Anna Lauridsdatter i 1700, død 1741.					

Peder Lauridsen
født 7. 1. 1755, død i Rønneby 24. 1. 1808, gift 1779 med Christen Lauridsdatter fra Rønneby, født 7. 1. 1756, død 24. 1. 1806.

Laurids Pedersen	Peder Pedersen - John Pedersen - Karen Pedersen	Peder Pedersen	Anne Pedersdatter	Johannes Pedersen
født 1710, endgået i Lolland med Anna Lauridsdatter, født 1716, gift 1736, Hørby Sogn, død 1766.	født 1711, døde som barn	født 1719, døde 1767, gift 1733 med Anna Lauridsdatter, Hørby Sogn, døde 1783.	født 1718, døde 1783, gift 1742 med Anna Lauridsdatter, Hørby Sogn, døde 1783.	født 1710, døde 1782.

Peder Pedersen	Mette Kordene Pedersdatter	Jørgen Pedersdatter	Christen Pedersen	Hans Pedersen	Aage Falcone Pedersdatter
født 1705	født 1705, gift 1733 med Eriklund Pedersdatter, Hørby Sogn, døde 1783, gift 1751 med Karen Falcone Pedersen, døde 1780.	født 1705, gift 1733 med Karen Falcone Pedersen, døde 1780.	født 1705	født 1705	født 1705

Helle Marie Rasmussen	Peder Rasmussen	Christen Rasmussen	Karen Rasmussen
Gift med Peder, f. 1705-1736.	f. 1705-1736	f. 1705-1736	f. 1705-1736

Slægtstørle II b:

86

Laurids Søderov

fodt. Aarne 26.12.20 - gift med Laurids Søderov 13.4.1810
 gift med Anna Søderov datter af Laurids Søderov 26.12.22 - gift med Laurids Søderov 26.12.26
 gift med Anna Lauridsdatter, født 1758, gift 1776-77, død 1793-1815

Peder Lauridsen — **Ane Lauridsdatter** —
 født 26.12.1777 gift 1793 med
Le Haugekilde II a.

Ane Lauridsdatter —
 født 26.12.1777 gift 1793 med
 Peder Lauridsen, gift med
 Anna Lauridsdatter, født 1758.

Ellen Lauridsdatter — **Anders Lauridsen** —
 født 26.12.1779, døde ung
 gift med Laurids Søderov
 og med Anna Lauridsdatter.

Rasmus Lauridsen — **Jens Laursen** —
 født 26.12.1782 gift 26.12.1803 med
 Johanne Skovgaard datter
 af Laurids Søderov.
 sen gift med Laurids Søderov
 og med Laurids Lauridsen.

Jens Laursen —
 født 26.12.1782 gift 26.12.1803 med
 Johanne Skovgaard datter
 af Laurids Søderov.

Laurids Rasmussen —
 født 26.12.1783 + 4.1816
 gift med Johanne Kristine Lauridsdatter,
 født 26.12.1785 datter af Laurids Søderov, døde
 hun døde 26.12.1819.

Ane Rasmussen — **Ane Rasmussen** —
 født 26.12.1787 gift 26.12.1834 med
 Peder Lauridsen, døde
 født døde 26.12.1834.

Ane Kirstine Rasmussen —
 født 26.12.1830 gift 26.12.1852 med Thomas
 Jensen fra Øverby — døde 26.12.1852.

Ane Pedersdatter —
 født 26.12.1836 gift 1863 med
 Thomas Jensen, døde 26.12.1863.

Thomas Jensen — **Laurids Jensen** — **Anders Jensen** — **Anton Jensen** —
 født 26.12.1822 + 1852 født 26.12.1823 + 26.12.1873 født 26.12.1824 + 1852 født 26.12.1830

Slægtstavle III.

87

Lars Christensen fra Ry: Søn af Christen Christensen.
født 1774 og død i Lovdal 74/1829 som Gaardmand
og Sognefoged. Gift 174/1806 med Ane Pedersdatter.

Kirsten — Peder — David

født 7/1807, gift f. 2/1808 f. 2/1822

178/1827 med 2/1783 4
Bukemander med Ane Raa:
Peder Pedersen musdatter af
Gaardmand i Rastrup, født
Gjesso 17/1817.

Johanne Kirstine — Johannes

født 7/1825 og gift f. 7/1827.
med Lauris Rasmussen boede
sen i Rastrup, født 7/1813
Voldbygaard.

Nels Peder
født i Gjesso.

Lars

Peder
Gjesso.

Kirsten
gift med
Lars Jensen
i Gjesso.
mfl.

Ane —
gift med Thor.
maa Jensen.
Hanne, gift
med Anders Jensen
Gjesso.
Laurense, gift
med Knudt Jorg.
i Rastrup.

Hanne Laursen, gift med Jens Jakobson.
Rasmus Laursen i Rastrupgaard.
Ane Kirstine, gift med trold. Rydal, Funder.
Kirsten Laursen giftmed Gustav Jonsen.
Lars H. Laursen, døde ugift 1931.
Laura Laursen, gift med K. Tordenski.